Масса а мехкашкара пролетареш, вIашагIкхета!

СЕРДАЛО

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГІалгІай обкома, Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Советан Министрий Советан орган

«СВЕТ» Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР

Газет арайуьйла 1923 шера дуьйна

№ 9 (8104). ЕРА, 20 январь, 1972 шо.

Мах 2 кап.

ЮРТБОАХАМА ПРОДУКТАШ АЛСАМЙОАХАРГЬЯ

1972 ШЕРАРА ШАЬЛА РАЙОНА ЮРТА БОАХАМА КЪАХЬЕГАМХОЙ СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ ДЕКХАРАШ

[illegible]

1972 ШЕРАРА МАЛГІАБИКА РАЙОНА ЮРТА БОАХАМА КЪАХЬЕГАМХОЙ СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ ДЕКХАРАШ

[illegible]

Сийлен книжка тІа дІаязваьв

Грозненски химкомбината № 106-110 йолча кхалагІча разряда слесарь Елизаров Валерий Владимирович коллективе лоархІаш вийлеци ва.

1962 шера технически училище йисте а яьккха хІанз пе волча цеха балха веача хане йкьлагІча разряда слесарь вар из. Цо тоабора технологически оборудовани. Цу балхах юкхьепна деня дика лоархІаву къопа слесарь. ХІамаш дика зен бола, нахана безаме вола зІамига саг ваха везалу. Цхьа шу а далалехьа опытни болхлошта нийсса болх бе Іомалу из. Эхь хетапар пуниш шийна цахоар болхагІа болча довкъосташка дІахьтта.

ХІанз цар целе меттел комбинате а дикагІболча, слесарел цаІ ва из. Хьинар долча нахах ва Валерий. Практически навыкех кхоачам беш воаце из болх бешпахьа Грозненски мехкдаьтта институте сайрийнарча отделене деша а вагІаш йиьлагІа курс чакхйоаххаш воай.

Гонза рационализатор ва Валерий. Укх тІеххьарча пха шера 12 башха-дика рацпредложени балха юкъейихьай цо. Масала, компрессораштa ремонт еча хана чоа корпуса штуцер эьалха езаш хулар. ТІаккха хира деха а деха пайдана йоаллача йоалар уж, балха ха йоайора. Компрессора башмака корпусех а доапаш тІехьахьа штуцера хир доаккхийтар могадир цо. Иштта Елизаров Валере балха юкъедоаладаьча цу технически кердачо производствана 9 эзар сом кходе торо хьайтар. Предприяте Сийлен Книжка тІа дІаязвьай цуй цІи.

СУРТА ТІА: В. В. Елизаров.
С. ХУГАЕВА тексти сурт.

Вьетнама — машар!

Духьала хилара митингаш

ДІадахача шерарча дийнахь ГуйрийнаНовощедрински станицера культура ЦІа хьалхар «Коминтерн» яхача моттигерча колхоза къахьегамхоша. Цига хиипача солидарноста митинге колхозии юртарча къахьегамхоша. Хьакхайкалир пардІато вахна Вьетнама духьала американски военщина леладу зуламаш шеш дег тІара бехке деш хилар. Митинг хьайийлар колхоза парткомо секретара Н. А. Юшкова.

Къамаьл де эгтара хьалха хош лу толашагІа йолча жа лелаеча ферма заведующийа Н. В. Куценкова. Цо йоах:

— Вай, коминтерновцаша, ража хиина хьаллоаш Вьетнама Демократически Республика турпалча халкъа гадоавиххаш берригача советски наха хьакхайкадер. Дукен тІа мел долча машар безача халкъашиа машарел деттагІал долаш дах вай.

Дог тохаленнен эгІамахал велаш дуаш колхоза хингІйолча механизатора Ерошкин Василе:

— Вай колхоза къахьегамхоша ма дарра хьалхеаш США тІома провокацеш совалга деха доагІаш Вьетнама Демократически Республика правительствай халкъон дІадехарам. ЧІоагІа бехке ду американски военщина агрессиями гІулакхаш.

ЧІоагІа уйла тІахайта лацдугІ митинге дакъа лоацарша комсомолка Агафоночкина Лидас станицерча кагирхой цІерагІа дечa къамаьлага.

— Йога лазар деш новкъа да тхона вьетнамски халкъан тІа американски бомбаш лелхар, наьрша бала нах, бераш, кхалнах бовбар. Вай, кагирхой, массаза а хургда вьетнамски халкъагахь. Трибуна тІа ва колхоза гидротехник Владимир Кочкаров.

— Вай дог тийша да, воашта болча аьтто духьа доацаш вай мехкон кхыча социалистически мехкашек дача повкъосталах лот гІортилга еш вьетнамски халкъо США империалисташта тоха йоаггІача тайпара хІама тохаргйолгах. Вайх хІаравар долаш хІама де хийча ва Советски Союзе вьетнамски патриоташта ду повкъостал кхы а дукхагІа аьттув баккхаргболаш хилийтара, американски агрессораш эша а баь уж котбаргбола сахьат сиха гІа хьатІоттийтара.

Митинге массава раьза а волаш тІайийцача резолюце тІа йоах: «Коминтерн» колхоза къахьегамхоша раьза хиина, хьалхац вай мехко аІахо а Демократически Вьетнама ешшаш дола повкъостал делга.

ПРОФСОЮЗИЙ СИЙЛЕН ДЕКХАР

НОХЧ-ГІАЛГІАЙ ОБЛСОВПРОФА ОТЧЕТНО-ХОРЖАМА КОНФЕРЕНЦИ

Укх деношка парте обкома политически просвещене цІагІа гулбелар профсоюзий Нохч-ГІалгІай областной межсоюзни конференца вейна шиъ бІаь совгІа делегати хьийза бахкха нийттал бола вехи. Укх тІеххьарча шин шера профсоюзий областной совето бахьа-балхах йола отчетни доклад йир цуй председатела вов. О. С. Беляева. Цо къаьстта болгаадаьккхар, КПСС XXIII-чей XXIV-чей съездий, парел тІехьагІа хиппача партe ЦК Пленумий, СССР профсоюзий XIV-ча съезда решенешца шоай балха тІехь хьалхле а лелаеш, республика профсоюзи организацеша промышленностел юртана боахамел болхлой, специалистий, гІулакхерча кхьа тиз, знастий, гІулакхерча кхьа тиз, знаеш, хьинар къахьегамия производствон вІаштІехьъаккхара аькагІйола формаш юкъеяхьара тІехьазбеш хиица хилар.

Партийни комитетаща хьалхе а лелаеш, профсоюзни организацеша шерагІа юкъе эзар республикина къахьегамхой социалистически къахьегама коммунистически къахьегамхой боламан, бІарчча тІехьарча республика планаш хьайиача социалистически декхараш ханал хьалха кхоачашдаpa цар теркам тІабахийтар. Уж гІулакхаш хьъ хилара тешал, деш ва промышленноста юкъарча боаршта далчачь

лача пхе шера план 1970 шера октябрь бетта кхоачашъяь хилар, хІаьта республика мехкдаьттахоша пхе шера планал совгІа 6 миллион тоннаш совгІа мехкдаьтта даккхар а.

Дика толам баьккхар пхоалгІча пятилетка тьаьлхарча шера а. Республика промышленносто продукци арахецарел из дІанхьийтарел шера план 26 декабре кхоачашйир.

Хьалха сацна ахь лаьцарашта юкъе хьалха латт мехкдаьтта, химически, энергетически промышленноста болхлой. Планал совгІа дукха мехкдаьтта даьккхал, мехкдаьтта чакхдоахарашен химикаша планал совгІа 12 миллион сома мах продукци еар.

«Грозэнерго» районии управлене энергетикаш 1971 шера еррига юзии социалистически яхье хьалхарча моттиге даьтар, СССР Министрий Советан ВЦСПС-ен карара хара тела Ше байраках дІа ла лецаш а лоаттайр.

Еррига юзии социалистически яхье доккхий толамаш доах Грозненски химически комбината коллектива. ВІарчача шера дІа ца хецаш лелийт цо а СССР министрий Советан ВЦСПС-ен карара хара тела Ше байракх.

Облсовпрофа, — аьлар дІахо докладчика, — пленумен президиумен шоай ханаахьа дуица укха

дар промышленносте хІаьта нийтта юрта боахаме социалистически яхь вІаштІехьъаккхарен цунна хьалхле лелаярен лешаш.

Хан-хьнахьа йора социалистически яхь итогаш, котбаьнарашта хьожадаьр дІаlора. Облсовпрофо шоай ханнахьа могадора, хьаллоацар, дІадоаржадора предприятеййн бригадий коллективаша дІадоладь дика гІулакхаш. Масала, хьал а лаьцар, дІа а йоаржайир А. Шерипова цІерагІа Грозненски мехкдаьтта чакхдоахача завода технологий 8-ча пятилетка план ханал хьалха кхоачашъяра инициатива, скважинаш йоахача эггара дукхагІа буруъ тохаран буруь тохача балхашка дІадодар кІезигдарaн тІехьара яхь йоаржаьча буруь тохача балхий старопромысловски управлене вов. Г. В. Краморов керте лоттача бригадас дІадоладь дика гІулакхаш.

Социалистически яхье котбаьнарашта телаш облсовпрофага республика Министрий Советига цхьана а итт совгІа кара кара теле Ше байракхи тхьаь итт гарпта кхчан премии. Цул совгІа, облсовпрофо хІара квартале республика Сийлен доска тІа йоакх хьалха латта промышленностел юрта боахамен 38 предприяти. Духхьал укх тІеххьарча шин шера къахьегама Сийлен книжка тІа

язйир социалистически яхье котьньна 60 коллектив. Царна юкъе я «Старогрознефть», «Октябрьнефть» мехкдаьттен газ йоаккха управленеш, А. Шерипова цІерагІа Грозненски мехкдаьтта чакхдоаха завод, Грозненски химкомбинат, буруь тохача балхий старопромысловски управлени, «Кавэлектромонтаж» монтажни управлени, № 7 йолча «Стройтреста» монтажни управлени, кхы дукха кхин.

Юртбоахама производство толара болхлой, колхозной, специалистий хьинар лакхдеш кІезига болх бац совхозий, колхозий, юрта боахама кхьча предприятей организацейн профсоюзни комитетие а.

ДукхагІа йолча колхозийи совхозийи коллективаш рентабельно болх беш я, болх дикка вІаштІехьбаккхара хьохкам гойт. Царех а Грозненски района «Ермоловский», «Гойтинский», Грозненский «Путь к коммунизму», Сунженски района «Победа» яха колхозаш, дукхха кхинраш.

Дуццалла йоашаш уж производствени толамаш дахара дукхача дакъе гІодар облсовпрофа, профсоюзий обкомаша, райкомаша, юкхьанцоче организацеша шоай болх дикагІа вІаштІехьбаккхаро, тхадар коммунистически

къахьегама коллективаш ударникаш сийлен цІи яккхара тІехьа хьовсам лоттабара гІулакх. хІаьта цу болама юкъе хІанз дакъа лоацаш тІамаа ца эшаш 135 эзар болхлой гІулакхера саги ва. Уж хул яхье юкъе дакъа лоацарех хІама да эшаш кхаш. Коммунистически къахьегама коллектива сийлен цІи лелаеш хІанз 20 предприяти, 645 цех, 3 эзар гаргга бригада а. Царел совгІа, 66 эзар гаргга саг ва коммунистически къахьегама ударника цІи лелаеш. Дегалатта юкъара де лерхІараш кхоачашдара теркам тІабахийта Іилма-технически общественеш хІара шера итт эзар совгІа маьлера предложенеш рекомендацеш лур болча рационализаторий а изобретателий а обществай эзар сагах латта эскар, иштта кхьйбараш ба.

Производствени декхараш кхоачашхара повкъостал деш я 590 хадданза боах беш йола производствени совещанеш. Царна юкъе хадданза дакъа лоацаш 20 эзар совгІа болхло, инженерно-технически болхле. гІулакхера саг ва. Духхьал отчетни хана цар юкъейоалаьай маьлера 7 эзар предложенеш рекомендацеш.

Промышленностерен юрта боахамерен вай толамаш дика докладагІа хаииа хургдар, — аьлар

докладчика, — нагахьа сацна еррига профсоюзни боахамен организацеша производствени резерваш лахарен царех пайда эцарен къакъечьара организаторски олх лакхача боаршие баьб баларе.

8 промышленни предприяти кхоачашъяккхар продукци арахецарен из дІанхьйтарен план, хІаьта юрта боахамо — пачахьалкхенга дуля доккхара, доакъар, бьцадараш, кхмйола продукташ кхйтьяра план.

Арахеца продукци дикагІа хилийтара саратовски система, щекински эксперимент, кхьнола дика гІулакхаш лелара юкъехуль хІанз а вай предприятешка.

ІалльмитеЙоккхий резерваш юс буруь тохача юкъе ца кхухьаш. Иштта ца хилча сецца дашха доагІа 1971 шера скважинаш йоахача 90 совгІа аварк нъ хилар. Балха ха дукха йоа чадраш балхара дІаювлаш — хьалхаш хилараш, дисциплина во хиларах, гІулакх вІаштІехьа ца даккхарах. Бахьан а лоацаш болхлой балха хьа ца боагІаш хиларах дІадахача шера 40 эзар сага балха ди лайр.

ДІахо вов. Беляева хувш къахьегама хьалаш тоадаь доладеъ, производствени травматизм лохъ йоллашехь, болхлойн гІулакхера нахи цамогаш хулакІезигденна доллашехь промышленноста цхьадолча доакъошка, къаьстта мехкдаьтта, мехкдаьтта чакхдоаккхача доакъошка, автомобилъни транспорте, кхыча къахьегам лерабара гІулакх цІенкаштта во, республика организацеш чІоагІа хьажа езаш латт, ахаш.

Дукха къа а хьег, аха тІа а бомйт профсоюзни организацеша кхетам балaрен культурии, белха, бІаьш цІе уголокаш я из боах беш. Бакъда цар беш бола болх хІанз а КПСС XXIV-ча съезда цу хьакхъерча решенешна маяхкара биззa бац.

Докладчика аьнна хисар дукхача дакъе тІатехар конференцеа юкъе дакъа лоацаш хинарша лаьча къамаьлашка.

Эггара хьалха къамаьл дир республика мехкдаьтта чакхдоаккхачен химически промышленноста болхлой профсоюза обкома председатела вов. Зубкова. Цул къамаьла юкъе йоккха моттиг лаьцар социалистически яхь дегІайоалаеш, пхе шера производствени план ханал хьалха кхоачашъеш укх тІеххьарча шин шера промышленноста цу даькъа болхлой профсоюзни организацеша бахьа дикача балхах хувиаро. Бакъда ораторо а а йоагІаш критика йир дукхача буруь деттача болхлошта, къаьстта буруь деттача управленей балхий Горячеисточненски управлене кулгалхошта. ДІадахача шера цу управлене болхлоша скважинаш йоахача буруь ма тохаш 4 эзар метр йитар. ГІишлошъеча подрядни организацеша мехкдаьттахошта дІа ца лун, даь йисте ца доахаш хисар итташ эзараш квадратни метр хула нах чубаха цІенош, тІехьадоах мехкдаьтта про-

(Довзалур. Йистедаккхар 4-ча агІо тІа).

ГОВЗА ПРОПАГАНДИСТ

Шелковской жил боэхаеа управлене-начальник, коммунист Борис Васильевич Герасименко районе дикагIа бочча пропагандистех ца! ва. Ший хьайара иэан цу кхобсан берхI шера кхоачашдо цо ве доарxIане партийни поручени.

Хьалхарча нийа шера кхидолчарча политически бахь мо болх, цул тIаьхьа марксистско-ленински лардий школе хьехаш хилла. КПСС исторе курс чакхъъьвцца тIаьа политически хьалзара декъа Iомавд доладьна Герасименко пропагандист волча школа. Цу школа ладугIарш ба мен деккхача управлене коммунистан бола боллой, механизаторш, специалисташ. Вортта 15 саг ва.

Ца хадам ший идейно-теоретически боарам лаккбаш, пропагандистски говзал Iомаеш, керда формаш а методаш а лехаш хилларгIа автруш болд пропагандиста массайолча занятии идейни доарxIам лакха болаш чулоацам ладугIарша кIоарга дIабовнайташ чакхъьвашке.

КПСС XXIV съезда материалаш Iомаеш цо чакхъьалкхача занятеш хьаьйна хул пропагандистски говзал лакха хилар. Пропагандисте дика вIаштIехьдальдо цу решеней чулоацам, цул бокъонца исторически лоархIам ладугIархошта кIоарга дIабовнайта.

Кердача пятилетка Директиваш кхачаь пропагандисто хьехаш теркаш тIабахийтар юрта боахам дегIабоадабара гIуллакха. Хьалхазар районе экономика кIеслагIча пятилетке дегIаера цифраш, дийнар района кхайнаш хий деш ... дикагIа тоадара теорема-лизаторашна де дезаран.

Пропагандиста нов. Герасименко керттера самал а ше дукхаерий ладугIараш тешабе а, цар политически дешарцара безам сий боллуш а хар. Каст-каста ийбеллу цуьн занятеш чакхъьалчи ладугIарши кIенъьвсте ца тугаш а баьхача темах тайп-тайпара моттигаш деш а моттигаш.

Ше занятеш ... дерд дешар уйла ца ва Борис Васильевич .Цуьна дагара далац мелагIа пайда ... ладугIарша тахар ... беча занятех, дукха дийнаш деш цар ... керлача тема ... дикагIа дIа иэшита боккхийтаргба. Кхеэнн тхьлийгадан пропагандиста ладугIараш шеай дешар ... гIуллах кIоагIдера. Цуьнхы ... болл ... бегIараш шен деша бола-бенна кхоалагIа шу даьлехьа Iомабелар книжкаш бола бе а В. И. Ленина произведеней конспекташ уттае а. ХIинц занятеш чакхъьовл ладугIарий активность лакха йолаш.

Б. В. Герасименкос белаш дуьш школа ладугIараша шоай идейни кхетам лаккбеш беча баллах. Царех ийз ва шофер Жевтин Иван Матвеевичи болхло Топчеев Данил Игнатьевичи. Уж марксизма-ленинизма лардий школе деша баьхкача хана цар знанеш геттара кIеэнга яр, хаьар книжкаш болх бе. Дешарца а ... бохам ба ала йиш яцар. Школе дьамийча кхаь шера хоалуш дегIабера цар идейни кхетам, лаккхбир цоай политически эрудици бозам. ХIинц парна хьалхайоттадьна дешара программах яьча моллагIча хаттара жоп ду цар, дакъа лоац собеседоване, политически литература конспект оттае Iомабеннаб уж.

Цу тайпара ладугIархой кIезига бац цу школе. Политически шара гIулакх толдалар пропагандиста ца халдаш беча балхах баьнна пайда ба. Программий материалий кIезиллаха дешаш Iомадеца хаеш цо докладаш йит дикагIа кхетача ладугIархошна. Масала, уьх шерда дика докладаш бир хьутIараша С. М. Кутепова, С. М. Столяровен. КПСС XXIV съезда решенех лаьца яр «Кердача пятилетке юрта бозхам дегIабар», «Кердача пятилетке советски наькха торонаш товелар» яха цар яь докладаш.

Пропагандисто хIара ладугIарчуьца индивидуальни болх бу, хьехамаш ду. Iомабу В. И. Ленина произведенеш а, программи материалаш а йоалIча тайпара конспекташ уттае. Пропагандисто бесота бойл вIаштIехьбаьккхай ладугIарши марксизма-ленинизма лардий школе Iоьаддер, цар коллектива беча массай бозлаца айхха бувзам болаш хургдолчи. Производственни учатаника дикагIа политически болх беча политинформаторех ба школа ладугIараш М. Ковален, И. Жевтин, С. Кутаева.

ЛадугIарашта а дукхавевза шоай пропагандист. Масала, ладугIаршна В. П. Морозова дуьх.

— Б. В. Герасименко дуглаж а болча марксизма-ленинизма лардий школе со деша вагIа дийнлагIа шу да. Занятеш массаза шоай хаинахьа а, сакъердаме а хул. Дика хов пропагандисто программа моллагIа бана тема кхетадолча тайпара хьахьаш. Цо ший занятешка дукха масалаш бахьа коллектива, района, республика бахарах лаьца. Цар дуьбу ладугIарий дешарцара болаш, ди хагIа кхетадайт дахханашка дагта декхараш. Занятешна Iомадале ... 2—3 сате хьамаьл ца деш цIаккха нийслац. Программа шоллагIа дола дош Iомаде долалац тхо хьалха хиннер дика кхетадаь ца даьча.

Ше нуйгалхо волча бозлама а хьалхьегамхой идейно-политически кхетам лакхбара бенийха бола лелабу Б. В. Герасименкос. Пропагандисто йиттта лелабеча бан хех бакьна пайда ба хиш дехкача управлене хIара шера шоай производственни задани кхоачашдеш хилар.

Коммунист Б. В. Герасименко пропагандистски болх дика лелабераь КПСС обкома Сийлен доала тIа ваьккха хинпав, цуьна дукхахьа КПСС района Сийлен грамоташ тийнай.

Е. ФАРИЕВА,
КПСС Шелковской райкома секретарь.

НОВАТОР

«Октябрьнефть» мехкдаьттен газа боахкхача управлене 280 шоагIа рационализатор ва.

Управлене хьалха дехтарий арена долие тургаленен мотте шена. Царех юкъе воле Михайлов Александр Николаевичи сурт. Цо дуьнарга ... д кхеталу ... уйла ... я.

В. И. Ленин ваь 100 шу дуза управлене «ДикагIвола рационализатор» яха цIи елар В. И. Михайловна. Из цIи сийлаеда ... ю.

— А. Н. Михайловна «ДикагIвола рационализатор» яха цIи елар рационализаци изобретательствах дакъе ... ... даьна ... «Октябрьнефть» НГДУ рационализацени изобретательстве бече ... инженера В. Ф. Герлос.

БерхIагIча пятилетка ... станица яхьа цо елар 122 рационализаторски предложени. Цукха А. Н. Михайловна ... дIагIа дакъе рационализаторски фонде шера кхоачар — 110 эзар сом.

Цуь предложенеш электроэнерге, материалий ... оборудован ... пайда ... тIаерашь я.

Электроснабжени мотор ... хилча деталеш ... хала ... болх ... хул сорочи трансформатор. Цу ... ...

Дика уйла я яь, мотор ... сорочи трансформатору энерги ... устройстве хьийр Александр Николаевичо.

... цу ... устройстве электроснабжени ... мIара бола .Лотор ... электродвигатель ... дIатесс. Цул ... Iо а ... трансформатора ... электроэнерги ... ДIахо лотор ... электроэнерги ... трансформатора ... Цу ... ... предложение ... шера 6000 киловатт-сахьат электроэнерги ... тоьиш.

№ 306 болча скважина ... установкара ... «Октябрьнефть» 16 участкера ... мехкдаьтта ... мехкдаьтта провода ... вариант кийчъьйр проектин ... .

Мехкдаьтта провод халача моттигашка гIолла — ... автострадаи — тIехъьккха ... .

Проектин схемага а мехкдаьтта провод ... моттигага а ... Александр Николаевича ну ... моттигах тIехьякха а ... из ... йала ... вариант оттайор. Цу предложенено торо хуьлийтар 800 метр ... 10-дюймовн турбаш кIезигагIа дIахийта.

Цхьа ... дош ... хилча ... бригадаш.

Цу тайпара, А. Н. Михайлован, кхы шоа геологан, ... инженерех, дикка опыташ а яь, боккъонца кийчъь предложени ... тIеяхкинацца чуххйта ... хий дIа ... кийсдара деша. Цо торо хиийтар мехкдаьтта дукхагIа даккха.

ХьалхагIа ... ухийташ болх бен хинна ... ... электроэнерге ... эзар сомал совгIа хул.

— Александр ... кхий опыт ... ... предложени ... — ... нийсъенна ... калонаш, сатем а наб а йоаш ше яь уйлаш дага а ехе.

Бакхьъув ... на Михайлов. Мецача, ... гобаь чулалца Ленинградера Ладожски озер тIа гIолла бахкхача «дахара наькъа» тIа гIолла ара а ... Наурски района Калиновски ... станице ... кIаьн ... Станичнига дика тIехьар ... хьийнарда. 1943 ... ... хиина, кхолхар цул нана. Бойлла ... Цул тIехьагIа Грозне Октябрьски районерча № 1 йолча ... училище деша воалавр из. Дийша ваьлча скважиншта дьттана лIалха ремонт яра оператора гIонча волаш болх бе воалу. Предложенеш тола воал. Кхетаду, ... зоар тоьлв болаш доацнга. Цудухьа производстве болх беш, цьоича болхлой школа, цул тIехьагIа мехкдаьтта техникум ... хIаьта 1962 шера — Грозненски мехкдаьтта институте промышлен факультет.

Цо бен ... да ... кIезига дар. Автоматикай телемеханикацей» дуьтадека ... дар ... . Цу гIулаккх кхы дIахо а деша ... 1961 шера ... мехкдаьтта института автоматикай телемеханикай факультет. Кхаь диплома (техника цIа инженера шега) да хинар Александр Николаевичах.

Миштта ду цо предложенеш фу кьгтар ду цо шера болалуш болча рационализаторешта?

Кхы шерда ... дIа ... дешарна ... ... инженер ... Цхьан а тIехьалаш дегIадаьар, кхоачамбаяр ... моттига, дахи болал, хана гIорт производство ... болча моттигаш. Дукха деш технически литература. Дика «Изобретательство рационализации», «Вопросы изобретательства», «Нефтяник» ... а, кхыча а журналех воал.

Предложенеш дIахо цул йоахо а оагIорахьара тоххаш бе, дикка зембаьннхачул тIехьагIа шера. Цул тIехьагIа из болча юкъбеллача новкъостал ду, тIехьеша а лоаттабу.

Цуьнца да ва ... предложенеш болча ... .

... хоар ... рационализаторах ... уйла ... .

... шерда, 1972 шу творчески кердалар лакхара чуйнача дIадолалаь Александр Николаевича. Цуьна кора а доагIагда, хIаьа ... .

И. АЛЕКСЕЕВ,
ВОИР-а член.

СУНЖЕНЦИЙ КХАЙКАРАЛ ХЬАЛЛАЬЦАД

КПСС XXIV съезда решенеш кхоачашъера района боахамашта юкъе ларкача социалистически ... дика толамаш дахьар дIадахача шера юртбоахама хьахьегамхоша. Дукхача боахамаша тIехкхоачашйир ялат чударен из пачхьалкхенга доахарен шера планаш. Пленая совгIа хьаьтта дукха ялат делхар Ленина, XX партсъезда цIерагIча колхозий ... лeладераш. «Южный» совхоза хьайбаш лелалераша ... кхоачаш... пачхьалкхенга шура йоххара шера план. Шерденнад производство хьалхалеттача болхлой мугIараш дьалха тIехьаьсаш хиннача Куйбышева цIерагIча колхозе а. Масала, шекара свекла кхоача Ибрагимова Хурмаси Джалова Розеца хIара гектара тIара юкъара лаьрхIача 600 центнер шекар ... дIа чулоаа. Дикка тIехкхоачашвьй дIадаххача шерара пачхьалкхенга тхьамка доххара планаш Куйбышева цIерагIча колхозан «Автуринский» совхоза хьахьегамхоша, ниттаь ... Цу толамаша дика лакхьаь района боахамий экономически хьокхалмаш, лачабенна производстваьа механизаци ... боарам, ... болхлой хьаьегама ... .

Цуьна дахар тха района юртбоахама хьахьегамхоша дика кхетаду дахьа толамаш. кIеслагIа пятилетке шоаш бе белча балха юхьт мара йоаннига.

ДIадахача шера беча балха итогаш ... района юртбоахама хьахьегамхоша ... раьза долаш тIенийр Сунженски района «Победа» колхоза хаьтта лелaдара культура даккхьара тIахьедаш дала хкайкарал. Сунженски района хкашлеладераша кIоаьтта ... шера ... бальча балха. ... гучайоакхкаш ... производство ... продукци ... дIадолар ... дара керда ... белгалдала.

ДукхагIа пайда ... тайпара техника лелайо. ... тIадохкейташ ... севооборот ... юкъелоаларо, дIадуьяча фун ... минеральни органически удобренеш а йоахаш кхьашка хий ... хулийтаргьа уж шера ... юртбоахама культуре хьу... лаккбе.

Района юрта боахама хьахьегамхоша, ... кIеслагIа пятилетка шоллагIча шера хIара гектара гIара юкъара лаьрхIача 22,3 центнер ялатий культурий хьу... ... кIа — 21 центнер, хьажкIаш — 32 центнер. хIара гектара тIара юкъара лаьрхIача 220 центнер шекара свекла, ... — ... центнер гадуаргаш, бIаь-бIаь центнер баьцаргаш, ... центнер тхьамка, ... центнер сом, шиъ бIаь центнер хьажкIай баьццара масса чуяра хьовсам лоаттабе.

Уж декхараш толамца кхоачашдара дика кийчо е еза бIаьсте ... балхашта. Миттат, ... юртбоахама техника, лаккхача ... дIахкоачадо деза бIаьсти ... культурий фу. Шийа ... цIерна хаьтта тIехIоттIе деш. Хьахьегамхой балхаьара материальни ... кораллийш безам сов а боккхаш шерра йоаржо еза социалистически ... .

Оаха лерхI балха тIа бреж ... шоай болх бахккхаш ... балха ... хьожам лоаттабе.

Тха керттера декхар да — пачхьалкхенга юртбоахама продукци йоххара кIеслагIа пятилетка план кхоачашъяр дIаштIехьдаккхар. Цудухьа района юртбоахама хьахьегамхоша лерхI пятилетка шоллагIча шера пачхьалкхенга ялат доххара план — 142 процент, шекара свекла — 114 процент, баьцадараш — 103 процент, тхьамка — 116 процент, гадуаргаш — 113 процент, сом — 105 процент кхоачашбе.

Дукха кхоачамбоацараш да хьайбаш лелахеча. ДукхагIа болча фермашка кIезига я хIара Iаттагара йоаккха шура, кхоачашдац хьайбашта дулх тIахкеталлара планаш, ... дIаштIехь ... хьайбаш дебадара болх. МалагIча бахьанашца бувзам болеш да уж кхоачамбоацараш?

КIезига тIакъожаш лоаттабу доакъара кхомбара, из рационали ... хьайбашта дIахьачийтара, ... тайпара вIаштIехьбаккха ... ветеринарно-зоотехнически болх, кхоачамбоацаш механизаци ... балха процессашта, ... тайпара дика вIаштIехьбаьккхабац хьайбаш лелaдериб болх, кIезига терках бу искусственни осеменени ... хьайбай.

Уж кхоачамбоацараш кIадахар — керттера декхар района хьайбаш лeлaдериб. ХIаьта хьайбий продукци лакхъяра, хьайбаш дебадара дика разера а я. Цудухьа района берригача хьайбаш лeлaдериб декхар да уж кхоачамбоацараш дIа а йоаташ укх шера доазам 9300 кортагеш ... тIара оалзараш деттаьа эзарнаш дIакхоачаде, хIара бIаь Iатта тIехьара 85 Iаса кхаькоастаде, хIара Iаттагара юкъара лаьрхIача ... эзар килограмм шура яккха, хIара ... тIехьара 135 фуъ гулде. Пачхьалкхенга 8000 тонн шура, 2370 тонн дулх, кхо миллион алх эзар фуъ доха. Бахча лахагара 4000 бежан а яйна, ... дулха лаьрхIа яхаба.

Уж декхараш толамца кхоачашдара дика тоае еза доакъара база. Цудухьа района хьахьегамхоша лерхI укх шера тхьаь итт эзар тонн гIожа доакъар цунах ... тонн йол; ... тонн моша ... доакъар цунах ... вурийтта тонн силос Iалашде. Цул совгIа Iалаш а яь хьайбашта шовзткъа эзар тонн баьццара масса юаа, шовзткъа эзар бIаь тонн сенаж йолла, мамогта дукхагIа баьца витаминни ... кийчде. Искусственни ... фу а ... мамогта дукхагIа йол Iалашъе.

КПСС XXIV съезда исторически решенеш толамца кхоачашъяра шерра социалистически ... а йоаржавь, оаха тхоай берригаъ тIабохкийтаргба керарча шерахи ерригача кIеслагIча пятилеткан лаьтта лeладарен хьайбаш лeладарен культура лакхъяра, бахача наха шортта кхачан продукташ промышленности бедаьх ... тара. Из хургда юртбоахам дIахо дегIабоалабара парти правительства еча йоакхоила оаха дуьш дола дIаза жоп.

М. ВИЗИРХАНОВ,
Шелкь района юртбоахама управлене начальник.

Грозненски опытно-экспериментальни завода болхлошта юкъе хьалхарчарца коммунистически тхьахьегама ударник яха цIи яьккхар монтажница Дашаева Эмиас. Дика кхьа а хьега хIара сменагIа нормаш тIехкхоачашъярца яьккхай цо из цIи. Цхьа смена дIаяьлийтаь из норма 180 процент кхоачаш ца йо. Толамца карагIьзаьй цо автоматни приборашн.

СУРТА ТIА: болх беш я монтажница Э. Дашаева.

И. ПЛИЕВА сурт.

Оаха яздаьчун лерагIа

ДIадахача шера 30 декабре «Сердало» газета тIа араьйнадар «БIеха моттигаш — дазарий хьаста» аьнка йорта а болаш Грознерча цхьайолча тихацка, столовешка, санитарни бокъонаш тахханар дувцаш йоала статья. Цу статьях лаьца «Октябрьнефть» мехкдаьттен газа доахкхача управлене ОРС-а начальника заместителан. АгIабкова укх тайпара жоп бу редакцега.

«Сердало» газета тIа дешатеха.

«БIеха моттигаш — дазарий хьаста» хьа статья «Октябрьнефть» НГДУ ОРС-а тийхал столовей, нитта № 1 йолча столове волаеттиаен укх шера 11 январе ... .

Санитарни режим толхарагIа бIехдена саьнемберахьаш тIа а дувхаш боаз бараgIа, ... ва цхьадарагIа бехк баьй буфетчицашта я. н. Шинска, Кузьминайна. ХIаьта №№ 2, 10, 10 «а» йолча тихай заведующийта я. х. Комарова, Башкатова, Горчханова санитарни гIалаташ дукхайтарагIа замечанеш яьй.

ЛЕНИНИЗМИ РЕВОЛЮЦИОННИ КЪОВСАМА ЗАКОНАШ IОМАДАРА ХIАНЗАРА ПРОБЛЕМАШИ

4. ХАДДАНЗА, МЕЛО ЦА ЕШ, ЮХА ЦА ДОАЛАШ КИЙЧЛЕ РЕВОЛЮЦЕНА

Хана дIадахаш дола лоаркIамегIара политически тактически хIама а лоархIаш Ленина лоаяг оттаду — дукхача наха юкъе болх бе, дукха нах юкъе хула, ерригача, хьметтах аггара реакционнегIча а организацей, ерригача мероприятешкех гIулакхашкех дакъа лаца, аламаш революцега дIакхоачадар дукха гIулакхий ерригача формашех, методех, способех пайда эца.

Наха юкъе а нах чуболча тайп-тайпарча организацешка а болх бар политически кулгалдара Iилмах говзал Iомавра лоархIамегIарча звеньех цаI санна лоархIад Ленина, хIаьта цу балха халонаш кхета я яьй. Цу халла Ленина цкъа санна дукххаьа белгалдаьхад компартеша наха юкъе беш бола болх хьоьстта ший бешхало йолаш хилар, ерригача кхача политически группашех течеленешкех беча балхах ца вергаш хилар. Цо хьаьд хьахьегамхой хIара лекхара хьаштеш малагIаш да. цхьабакъда, ... уж хьаштеш ... моттигашта гIулакхаш ца делаве. тIехьайнса уйлаш ... тIехьа ца доала, кхьметтал, нагахьа санна цо декхар ... хуле къахьегамхоех цхьадола тайпаш цхьан юкъа шоайта тIехьадаха тарлуча гIалатеча уйлашта (масала, ...) духьала довла а ха деза коммунисташта. «Ерригача гIулакх сенах лаьтт аьлча, — белгалдаьхад Ленина, — из лаьтт, пролетарски синкстема, революционности, кьовсам лоаттабе а кестаро яхха а иш кхачара юкъара боарам лоц ца бен лаьтдара цу тактиках пайда эца хараx» (В. И. Ленин. Соч. биэза гуллам, т. 41, оагI. 69). Дукхаьа цунах лата моллагIча бокъонца йолча коммунистически партеш наха юкъе беча балла маIан, лагIахьа санна хьалхе ... лаьттача классей парти, наха бьнеча тхьа безам болаш ше яле.

Из ленински указани шоай гераш лархIа дIакхьай капиталистически мехкий дукхача коммунистически партеша, из дегIа а ихул, Iаьхай а ю партеш массой а хинна дIаьйттача а отташ лаьтача, деррегача къамаз юкъара политически низ а хинна дIаьттача е оттащ латтача хIамарча хьалхашка хьажица.

Коммунисташа профсоюзашка, муниципалитеташка, хьалхаьа, нагирхой, студенчески организацешка бу болх, парламентски лоаш гIулакхаш, мар, демократи, нарагIаьлина социальни хIамаш лоралда хьахьегамхой вIашагIтохар, империалистически агрессена духьалара кьовсам — цу коллача хIамаша миича кхоачаьу аьнча, цар кхоачаьу, хьахьегамхой сатагIа дола кьонтаам бухсоцача кхьачча монополистически капитал тIеракхосса лерхIараца ... дара дешаш наха юкъе болх беча хана ххадданза теркалде деза ... лафта. Цхьайолча мехкашкарча цхьайолча коммунистий гIалаташ сенах латт аьлча, уж латт, хIара ... хьаштаие, тIехьайнсча уйлане, тайп-тайпарча политически предрассудкаш, националистически уйлаша, кхолеаал йолча буржуазни пропаганда гIоагIа ... тIалоаттабар баьхан долаш принципиальни дешашта тIера уж бувиарах, стратегически лерагIарашта проблемашта тIалоаттабу теркаш мелбарах, цкъаьа идеологически дахе тIехьашка буржуазах. ХIаьта цу деррагача хIамаьша кьовсамаш берригна юкъара политически идеологически боарам дохьарга кхоачалу.

Нахаца беча балхах, кийса тактика кийчъярах дола дош абстрактно-теоретически я ца лоархIаш, конкретно-исторически, динамика, лархIад Ленина. Нахаца беча балла проблема Ленина диалектически юха сатотагIеш бIаргагIеш долча кхача денешца малагIа тIа ба хIахо бакхьа бехар? Цу деша кIоаргагIа бола чулоацами политически лоархIами сенах латт аьлча, из латт, хIара коммунистически партеча событеш дегIахар теоретически а практически а хьалхагIа а бIаргаграх, нах революцене тIабигара, буржуази эша а/яь сиэагIа хоталло ниижара дIахо малагIа гIа баккхенза барбаш а цул тIехьагIа дака деза гIанеш малагIаш да а бокъонца хоаргдолча тайпара ший гIулакхаш белгалдарах. «ХIанз, — яздаьд Ленина, — деррига низаш, берригга теркам тIаберзабе беза кетаргахьа — хIаьта, цхьадолча дакъе тешшама а — кIезагIагIа лоархIам болаш цхьабаьца, декхар практически кхоачашдара. из дарра аьлча: пролетарски революцега довлара е кхачара практически саргагIа болла дIахо бозкхача гIанна» (В. И. Ленин. Соч. бизза гуллам, т. 41, оагI. 77).

Коммунистически партеш бойх беча ерригача кхачашка цар политически вахара юкъмоттиге дахьтад из хош. ХIанз, классови отношенеш кхокхаенначча хана, из деш тIа-тIа сатотагIа отт буржуази дIахкхара кьовсам лоаттабеча хIара партеша хьалашка. Цудухьа массой ... коммунистически партеш а шоай мехка общественни вахаре бокхача политически лоархIама шараш а. Цудухьа массой а Iомате дIаоттара ... ленински васкет кхоачаш. ... йолча партеша хIараме ши-шиб Iальдаля гIа, дикло ... революционни болама ... исторически хьаланте дифференциаци яра процессага хьежжа кьовстаю проблема: дIахо боакхаргбола гIа малагIа ба! Из проблема стратегически концепте керттера дакъа. хIаьта из дарра аьлча, моллагIча парте исходни пункт, тактически решеней база а хинна дIаоттаб.

Укхала хIана а даш переходни лоаунгий хьалхаьа формально оттадала дош, цхьабакьда, цул малагIа коммунистий тактически декхараш ... ерригача ... тара хьадогIеш да.

Парте цхьаька малагIа гIа баккха беза яха дош кьовстадаьга Ленина дуьш тактика ... хила ... хIоаргген шерриш маневрирования а ... .

ДукхагIдолча мехкашка а дукхагIйолча наха а, йоах Ленина, вайна ха йиш йолаш дац, боккъонца йола революцин маца, малагIча исторически хьоле, событеш малагIча оагIорахьа дестача кургъя. Цудухьа коммунистий декхар — революци яра халдена, мел ца луш, юха ца доалаш кийчбалар. Цар исторически декхар сенах латт аьлча, из латт, революци яра политически организационни, идеологически а тактически а кийчбалар. Декхар сенах латт аьлча, ... ственни доккхача хьовлча хIара потрясенеш, йола беча классий хIара гIалаттаь, тервал ца деш десача, хIиллах, чIоагIагIа эксплуатаци ен политически Iадам чIоагIагIа тIаоттадеш хIара гIортарах пролетариатен берригача хьахьегамхойн сахкетанга боарам лакхбара, хIана а меттIахьа ца хьоян тхьайса дадз аламий сомайохаре, аламаш революцена тIадигара пайда эцарах.

Тактика дешаш кийчдеча хана Ленина теркалду, «бIарчча хьаьхаьча деррига истори а, къаьстта ялийхача революцей истори а, массаза а чулоацам бIаьхегIа, бе-бе, масел тайпара, тIехьъьнна гIа, «говзагIа» хул хьалха латтача классий эггара дикагIа йолча партешта, эггара сакхетамегIа йолча авангардашта ...» (В. И. Ленин. Соч. бизза гуллам, т. 41, оагI. 80). Цул маIан фу аьлча, из да, авангардашта итташ эзараш наха сакхетам хьаштэ а хIаьта революци ерш творчески хиннарех бизза болча классий эггара гIоргIа болча кьовсамо чIоагIIаш дола деррига шоай оаза ... дарре хьалелаш а бола итташ миллионаш нах а хилар. Цунах Ленина чIоагIа лоархIане практически ши вывод а. Хьалхарьар — революционни класса шой декхар кхоачашдара ... обществени гIулакхий ерригача формашех оагIа ... Iомае. ШоллагIьар — революционни класс ... кийча хила ... геттара сихаш дегадоланаш цхьа форма кхычунца хувца. «Кьовсама ерригга средствах пайда эца хоаш вай ца хуле, — яздаьд В. И. Ленина, — Iалаьмате чIоагIа — цкъаза кхьметтел геттара чIоагIа а — эша тарлу вай, ...

(Доалаьур №№ 2, 3, 6, «Сердало» тIа).

«СЕРДАЛО»
2-гIа оагIо, 30 январь 1972 шу.

ТЕХНИКА ЛОРАЕШ

ХІара шера дукхагІа хуьйш латт тха районе бохамий техника. Керла тракторш, комбайнаш, машенаш, кхиболу юртбоахама механизмаш а уж. Бакъда, боагІача тайпара цунах пайда эцалургбац нагахьа сана техника не говзача кулгашца ІуӀкъа деш ца хуле. Из дика лелаеш хилча аІаштІехьарна техника эксплуатацони ха дикка йаьхье, цунца хьаду балхаш оасаргІа хилийта.

Цу хьокъехьа машино - тракторни парка во тІехьожаш бора районе хьалха.

Бакъда, укх тІехьарча хана, традици а хинна дІаттай районе боахамашка «техника дикагІа лораяран цунна технически балхаш дикагІа чакхдахарах» йола конкурсаш чакхйоахкара. Дукха вӀ йоацаш чакхьаьлар цу тайпара конкурс районе.

Конкурса гучадаьлар хьалхарчуа дукхаа дикагІа йоах долаш техника хилар. Дукхача хана дІош техника товара дехьаьа шоаш лоладь хьехаяле дІа а ца хьали хьертера моттигаш хьар конкурсе «Атагинский», «Горячеисточненский» совхозаша.

Шерагара-шерага тІехьаоахаш хьайоагІар техникаш ремонт яра Ленина цІерагІара колхоз. Бакъда, укх тІехьарча хана дикагІча боахамашта нийсса ма гІулакх леладеш хьайоагІа ма колхоз. Шеьнка хиннар уж кулаш. Лоацца хана механизаторий коллектив аІамагІ а теха конкурсе дукхагІа тохкаш дар дІадовайтар колхоза хертерча инженера М. Якушишна. Ремонташ мастерскойна юхье хьатІадар бригадашка лаьтта комбайнаш, сеялкаш, культиваторш. Ремонт аь хьалча Іай кхоалаташ хІал дІеттайр уж.

Кхаьнка балхаш дара хийтта дІаоттаяй ерригача техникан 70 процент «Горячеисточненский», «Атагинский» совхозашка. ХІата Ленина цІерагІча колхоз механизаторашна хлат чуаеча хашенахта вишап йола оатталаш ІоаланІохой. Бакъда нийслуш да районе техникана ремонт ера тІехьадуеш дола боахамаш а. БоагІача тайпара теркам тІабахийтак техника Іа доакхаргдолча дІаоттанраш цунна эшшача тайпара ремонти балхаш дараг «Советская Россия» колхоза механизаторашна. Воча хьала тІа а техника «Ермоловский» совхозе а. ЛертІа аІаштІехьбоахкхобаш моттигаш хьахьегаш. Хан-хаанахьа бац технически тІехьожаш, дац техникана эшшача тайпара Іуыа.

Механизироваши звеньеш балха юкъеоалара теркам а ца беш, йоаш йолча технически средствех бизза пайда эцаш № 2 йолча бекхадаьрийн шурийк совхозе, «Ермоловский» хоа тІарча саниайарий совхозе, Грозненски шурий совхозе. Районе боахамий кулгалхоша, специалисташа ишттала дола техника эшшача тайпара ремонт а еш тоа ца бойй кунак бизза пайда эц йоаш хургйолилта. Цудукъа юртбоахама техника маьотта дикагІа тоаяра беррига низ тІабахийта база.

М. АРСМИЕРЗОЕВ,
Грозненски районе юртбоахама управлени хертера инженер.

ЭКОНОМЕ РЕЗЕРВАШ

[illegible] шу [illegible] тха завода коллективо. МаслагІча пятилетка хьалхара шу кхьатта белгала дар тха завода болхлоша, хІайа аьлча КПСС XXIV съезда решенеш кхоачаш а еш товарни продукци арахоацара шера задани 102,8 процентах продукцена реализаци яра план 100,4 процентах кхоачашьйяй.

Из кхьарна тоцам боахкача покагІа дакъа лаьцар завода рационализаторашта. Цар хийч а аь хьачусенача 70 рационализаторски предложених 52 производствапа юкъейихьай. Цар экономически эффективность 24,5 эзар сом да.

Кердача тІаккера цхьатарра уйлаш йойя а, массане ха йоалаш бац творчески болх. Цудукьа ихьебарашта творчески беркатегІа дар из шу. Уж ба завода дикагІа бола рационализаторш. Шай болх дика боз, йокхха опити лаьна говзали йолча слесара В. Ф. Карпенкона. Шай производственни йовзаш дикка тІехкхоачашю цо. Беча балхаца а кхьадолча производственни гІулакхашца а хьоьшаш тоа цо нийслуш. Дика производственни волча цо творчески а дика болх бу. ДІадахача шера ялх рационализаторски предложени кийчйир цо. Царех йолагІа араш пайдена а йоаш балха юкъейихьар. Царех хІсазга пайда баьнабац.

Ишта дика рационализатор ва завода тейиолст В. Т. Костин. «ПВНЗ-3/4» яхача нотІарахк коробкахч цхьа доакхаш дикъ Іург доакхха шпиндель, «ПВН 3—3/4 коробкай овгІоний хир доахха моттигаш хувзар» яхача лемаех аьлца башха - дика ши рационализаторски предложени производствана юкъейоалийр цо. Балха хьалаш тоа а деш 4,9 эзар сом пайда бу цар шера. Творчески балхах дика ца хьалар литейни цеха мастера М. М. Чернова а. Цехе арахеца фигинаш хьаю моделаш дІаюттаелга дикагІа аІаштІехьдаккхара а кхьча техника хетаьа а по производствана юкъейоалаьча цар рационализаторски предложене экономически эффективность 2,7 эзар сом да.

Рационализаторашна хьачутола предложенеш балха юкъенхахьара гІулакх производственни хьалашка хьежика лаьрхІа оттаьча йалнагІа леладу. Цо новкъостал ду рационализаторий болх заводе чакхйоахача производственни процессашца айхха бийза лелабе.

Болх Іилман ларда тІа аІаштІехьбаккхара (НОТ) хетаьа цхьайола лоархІаме мероприятеш чакхьаьхай заводе. Царех цхІ я доаж хийн чакх ца доалийта ПВН-V 521 коробкаш хьаяра специализированни участок аІаштІоллар. Цу участке деррига балхаш механизированни чакхдоаь. Шера цох боалаш бола пайда 4,9 эзар сом да. Ишта фитингай форкаш хьеча участка болх НОТ-а лаьнагІа аІаштІехьбаккхарах шера 10 эзар сом кхоаде йиш хул.

Балха хьалаш тоадара хетаьча мероприятешца дІалархІа лезаш да фо цІендаре токарни станокашта юхе турбай вентиляторан йоахкар а. Арахецача продукцена дикал лаккхьаран производственни боах аІаштІехьбоакхьарга тоадаран гІулакха завода кулгалхоша, специалисташа мамогга йоакхо ю. Доаьол дикка дІахьхьийташ йола издалаш басараш а хьищаш йоакхаярш упаковка ярая лаьрхІа помещени кьоастаьйя механически цехе, ишта фитингай отливкаш мукъамайтарйоацаш хазес яьй.

Дика хаттада да, балха хьалаш тоадарни кхьахьегама оасарло лаккхьари яхар сана дола доаш хьалхарча план уттаде долгл, хІана хьача цар тІара дІадолалу деррига а. Цудукьа йир литейни цеха реконструкцион. Цига боакхьа еш бола бегукаш йоахьла дукьалара лаьтта чудехав йоакхагІа йола бункераши оттаьйй, кердача конструкцех кийчаьа даьга лаьтта гулду кхеста доваторан, реверсивни трансформатор, кхоалагІа галтовочни барабан оттабаьб. Эрга а даьха тоадаьа галтовочни барабанаш бегунайта кІалара лардаши, кхелагІча резервни машена кІал дике лард ахлай, Бункераш цу формовочни маркхад малаб хотташ сигнализаши хьй, в. кх. Аьхк лоалдара процессашта интенсификаш яра шолха сухал йола шингтоаьлаш участкерд маржарии краниш дІа-юха кхувлара устройство юкъейоалаьй. Ишта балха хьалаш тоадарна цхьака производстве эстетика лакхьара хетадаь а балхаш чакхдаьхад. Масала, плитагсх кІнаш техад. Лоалаьча отходех хьаьвй уж, мехьа харегІа а я.

Дакъача толамехи Іоаьча опитаги хоттІортоага а еш нІсаагІча пятилетка шоалагІча — 1972 шера творчество а эшшта а хем а оасаргІа кхьахьегарга тха завода беррига болхлоша. Ма дукх бехеттохаме бу кердача шера тІайийцача дакхьйгу дакхараша. Заводе де лерхІарех хертерчари нІІ да тасай машца гальванически цеха реконструкцион яр. Цига оотхалаьта обработка яра кердя система оттаерги, кьахьегама оасарлон продукце дикайн лакхьара, электроэнерги, жьайола материалаш кхоярен балха лакхьин тоадари дукхь дут кха.

Наха дукха дІайо продукци арахецара доахьера партаа орпанизателстан хьахашка оттадаьа декхар кхоачашдарга дІоаьдамяаа оза товараш (кхаьа ювлиъяш, конфорках, кхоаьа помочныя, а. кх.) арахецар аІаштІехьдаккхад завода.

Заводе производственни моттигаш тІалІду доакьий социалистически дакхьараш толамца хьалха кхоачашдар болхлой, ерригача коммунистически кьахьегама бозенаш бола аІаштІехьбаккха хараки тайша да. Цхьабайпа, тха завода коллектив балха тІахлуваш пайделаш лелларах дола масалан дукхьа а довладе йоаа а. Соадаре социалистически декхараш кочхьакхоша паола хинал хьаьла тоашаш кхоачашлорро тешаву цох. Заводе хьахьера моттиг летайна коллективоага а. КхоалагІча декабре шера моссагІа лоархІабор аь. Цунна тІехкуташ йоагІа электромонтеручв пода хоакхьада.

Ерригача заводе дІаьоаий лоахкаьа бригадаш ш бригадера С. Э. Витоханова кІо. Доаьол гІулакхйь хьхьаа пайга бола кхьабегІада цох аьаламашоаьй бригадира П. В. Комарова шой бригадай члепаца дога а байнаа, коодаьчийн ленинградий патриотически кошн хьал а лаьаш, завода иттара хьалла ахе дийнахь бе бераа бола, дИъ дайдаьаа цара хьаьнь. Цар тІаьдабар хьаьр баррагача завода болхлоша раьаа. бавла хьалехьбар.

В. ГАБАЕВА,
Грозненски электромеханически завода кхьахьегама алапе отдела начальник.

«Нефтегазпромавтоматика» т и х за СПКБ Грозненски опытни заводе болхлоента юкъе белгалаваьна дикъ кхьахьегам ва токарь Степнов Юрий Павлович. ХІара сменагІа нормаш 150—180 процент кхоачашбь цо. Цудукьа пятилетчі да хьалхарча шера кийс хана пунша хьалха кхоачаш а ю, хІоаш моалагІча пятилетка шоттала кхоачашаьа ца.

СУРТА ТІА товарь Ю. Степнов.

М. ПЛИЕВА сур.

ТЕШШАМЕ ГІА БОАХ

ШалагІа пятилетка шоалагІа кьахьегама шу ва дІадоладьцица тха цеха коллективо. Январь бетта хьалхарча декада надани толама кхоачашдьйй. ЛоагІачуд соагІа Дахлачна оасараш сомий продукци ейяй.

Дика кьахьегама чакхьаьлар наха коллектив ооахи. Шера пачхьалишхок план 8 декабре кхоачаш а ейй клапая соагІа бІаьш эзараш сомий мохта продукци ейяр № 1 йолча тха цеха коллективо.

Тха цеха соатта хьай моакха керда хьалха керда тайпа каталязатор кийчйир. Из балха юкъейоалдаран производствана бІаьш эзараш сомаш пайда а хулаш арахецаш йола продукци цІенагІа хьакъестааьта 4 процент хакхдаьйа, 1,5 процент оасаргІа. хинаьб кьахьегам.

Толамех дукаш цхьабола хьапар дола болхлой хаестабе боагІа. Уж ба №№ 43-1, 43-2 йолча установкай оператор Н. М. Горбачева воакхагІа вола оператор А. П. Стародубцева, № 43-3 йолча установка воакхагІа вола оператор М. А. Ступникова оператора гІоакхо В. А. Онопрейкос, № 21-1 йолча установка тІехчаш А. И. Кадовпциаа, Х. С. Немцова кхьа барш.

Укх шера цхьоалагІча декарш экономически знамех тоакхм боах беш а тха завода. Цига Іоалаш 1971—1975 шерашка СССР халкъа боахам дегІабоахьбара кхе шера пачхьалклахех план. Из Іохмарца цхьана доахийт заводе хьалаша тороамаш. Лоацца хьача болхлой экономически знамеш лаххьара йоагІаш йола йоакхо ю цеха кулгалхоша. Кердача шера декхарех дикагІа лоархІабара бола тешам ба шой балха опыт йолча болхлошта экономически знамеш лаар.

А. ЛУНИЧКИНА,
Ашманова цІерагІча Новогрозненски мехкдаьтта чакхдоакхача завода № 1 йолча цеха секретарь.

ДЕКХАРЕХ ДИКА ЛОАРХІАБУ

КПСС XXIV съезда решенеш дог гІоадаьнкхача «Грознефтехимзаводы» объединене предприятий болхлоша, инженерно-технически болхлоша 24 декабре, йиллача хана цхьа ди хьалха кхоачашдир шоаш 1971 шера тІайийца социалистически декхараш. Цу дешашна дІайолайр шай доклад укх дешоашка дикача профсоюзни боахама актива собране цу объединене начальника ноа. Пальчикова. Планаш соагІа продукци арахецара цунна реализаци яра декхараш шоаш ахаасех тІехкхоачашдир, хІаьта кьахьегама оасарло—3,4 процент дакьйир шеьнагІа лаьрхІар 0,6 процент хиннача. ДекхарегІа лаьрхІачул шоаза дукхагІа арахийцай мехкдаьтта сийрда продуктеш, царна иттаж эзараш тоннаш бензини, эзараш тонна кІай парафин, фенол, синтетически этилови спирт, ацетон, кхьачи йола продукташ а йоалаш.

Из деррига а хьехииад, — аьлар докладчика, — болхлоштай гІулакхерча лалак юкъе боахами профсоюзни организацешта социалистически ялъ шерра йоаржаяро, цар творчески шо оаркагІбенхарах, плана тІа оттаьа организационно - технически мероприятеш чакхьахарах, керда техника технологи юкъейоалаярах. Цу гІулакхка юкъе кьаьтта моттиг лоаш кхи а пайданегІа йола каталязатор Новогрозненски мехкдаьтта чакхдоахача завода арахецаш йолеяро. Цо йоаш хилийтар лакха октанови бензинаш 10 процент дукхагІа арахеца.

ДІадахача шера объединене предприятешка юкъейоалаьяй кьахьегама оасарло чІоагІа деккьаш йола 21 технически мероприяти, дикагІа пайда ийцар технологически оборудованех.

КІоанга пайда балаьаар цар экономическа эксперимент юкъейоаларах. Из деш керда говзалаш Іомайра 1200 саг кхмча балха ва[illegible]. [illegible] Грозненски общественни смотра йолча хана дукха средствеш кхьер, кьахьегам дикагІа аІаштІехьдаьбар, 2640 предложени производствана юкъейоалийр, цар 4 миллион сома моахь пачхьалкхана рузкъа кхихар.

Цхьабакъда нов. Пальчикова шай доклада тІа а собране кхаьнаьалам дахьарна а белгалдаьккха дІанкхьаттара кхоачамбоарараш. Кхоачамбоаш нийса эцаш производства эффективность лакхьара торона. Из кьаьстта белгалдаьккхар цо кхьаьлла дахб Новогрозненски мехкдаьтта чакхдоакхача завода йолтралдаш газофракционни установка оператора нов. Красношс. ЮІарчча хьайначча аьоло шера план 10 декабре кхоачашьяйя с тха установка кхоачашьйийр ноаш. ХІана аьлча ца бедійта 80 — 86 процент ма ра ІалавИйтар. Укх шера а хинна 6 эзар тоннаш бенза кхочаьша дага.

А. Шерипова цІерагІча Грозненски мехкдаьтта чакхдоахача завода директора ноа. Волотова чІоагІа критика йир «Грознефтехимзаводы» объединене Ленина цІерагІча завода кулгалхоша. Цар дика долаш маьуг моттигаш балха долаш хилара ергйоала компоненташ доржийтаг 6—7 процент лоалу. Объединене кулгалхоша йоакхо ца завод инженерно-технически болхлошка кхоачамбосам ІаламгІара, цо балаш дахе маг ба йоле йола 2—3 дукхагІа куа.

Ишта кьамьелаш дир Грозненски химкомбината профкомета председатела Уткина, производственно - товарни контора технолога Либерова, «Грознефтеремонтстрой» треста хертерча инженера Серікова, объединене хертерча бухгалтера Рудометова.

Объединене профсоюзни - боахама актива собраие кхьа бару а болаш тІаййцар мехкдаьттахой шоахьехо 1972 шера дола социалистически декхараш, ше шера план 1972 шера 30 декабре кхоачашде дола а долаш.

Ч. СЕРГЕЕВ.

ВЕТЕРАНА ЮБИЛЕЙ ЕЗЪЯР

Массанаьа дика традици а хинна дІаттай керда цІейши обрядаш леладетта. Тха заводе а деаду кагиохой Советска Эскаре гІулакх де, кьахьегама ветеранаш пенсе тІа бахара сана дола дешош. Укх дешошка кьахьегама ветерана А. А. Таханца сийлех юбилей езьйр сахь.

Шоаткъен иттара ваьшча нов. Таханица тха заводе болх бу 35 шу даьлла. 1936 шера мехкдаьтта дІа-юха ухийтачун гІоича волаш кхаьгера волалу Азат Аветисович. Шай балха говзал боахоша Іомайра, мехкдаьтта чакхдахара технологически процессаш йовзара цхьаькха из къовсаш, низ кхобаш цо. Воах бара тІерех хІама хара, довзаря тІакхувш вола нов. Таханиц, балха дена пхи шу доаллаше а асфальтови установкана кулгалле хьожаву.

Таханиц Азат Аветисовича хьахьегама бокха мах баьб партен правительствеш. Цунна енай «За доблестный труд» яха шиъ медаль «Знак почета», Кьахьегама Цеча Байракха орденаш. Тха заводе дукхача технологически участкашке кулгалдара балхаш дош хиннар Азат Аветисович. Вошалча терканча йоестадаьа цо меалдаьтта чакхдахара технологически процессаш оргайоакхаш толара чоалхане дешаш. Кийч а аь 86 рационализаторски предложени балха юкъейихьай цо. Азат Аветисовича дахар, кхьахьегамцара гІулакх тахан ххьтар боле хІоллан а хинна дІаттад.

Л. ШАХОВА.
Ленина цІерагІча Грозненски мехкдаьтта чакхдоакхача завода рационализаци изобретени балха йола инженер.

КЕРДА ГРЭС

ЛАДЫЖИН (Винницки область), 18 январь. (ТАСС КОРР). Шаккха ца хинначча тайпара лоаццача хана — кхоь шерал бархІ беттал — болх бе йолалийтай 1.800 эзар киловатт низ болаш йола ГРЭС.

Станце энерги тел Винницки областа промышлени предприятешта юртваштен, Киева, Житомира, Донбасса городи заводаштен фабрикаштен, «Мир» яхача энергосистемана.

Тахан ГРЭС-а хертерча корпуса хьалхьашкарча майдан тІа митинг хилар. Укхаза гулбелар станце эксплуатационникаш гІишлошьераш, Винницки областа партейи, советски, общественни организацей викалаш.

Митинг хьайиллар Украина КП Винницки обкома хьалхарча секретарь В. Н. Таратута.

КПСС ЦК Политбюро члена, Украина КП ЦК хьалхарча секретара П. Е. Шелеста Іоайишар Ладыжински ГРЭС хьалхьашкарча, монтажникашка, эксплуатационникашка, гІерс хьалбча дакъа лоацаш пел хиннараша КПСС ЦК-ася СССР Министрий Советон дахьийта, гулбениарашна тІоараш а детташ тІанйца моаршал.

Митинге дакъа лаьцараша чІоагІа деаш гІоакхьаша болаш тІайийцар КПСС Центральни Комитетаги СССР Министрий Советага дахьийта моаршал кхьаьа.

лхьа сана вай лоІамагІа доацаш хилча моаолий хьалашка хулача дукамоша тахан хьаладашка оттаду гІулакхаш кьаьстта вай некха долча формех хуле. Кьовсама ерригача средствех пайда эца хоаш хуле вай тешшаме хотдаргда, бокъонца хьалха йаттача, бокъона революционни класса хьашташ вай кхьаллоотадеш хиларах, кхьметтед дагахьа сана хьалашa моастагІчоа кхерамегІа дола герз кокъехакка вайга йиш ца хулийта а...».

В. И. Ленина принципиальни лоархІам бьоб партена агитационно-пропагандистски болх бе а эшшача метте пах кийчбе, партизански отрядаш бІарча повстанчески эскараш аІашагІтоха а хоьргдолаш къовсама ерригга формаш — кхьарша а герда ешай а, парламентски парламентски йоацш, гучаьара а кьайлагІара а, лаьйиллаш чІоагІа къулаьш ераш парте шош ма ярра Іомаяра. Ленина кьаьстта лоархІам баьб, партена, хахацаре бувзам ладдашна чІоагІ а беш, экономически политически стачкаш, массане юкьара политически революциони забастовкаш аІашагІьехка хара, аІаштІехьдаьнача хьалашка массанаьа а цхьатарра буржуйа хІаакхьаре хьашт долча тайпара герда низаца восстани на а Іаьдал хьабе доалдара кухьа халк сарнагІаакхьа кьолаххал, декал, хьинар долаш хилара.

ХьалхагІча хиннача революционни опита дарда тІа, большевизма опит а юкъе йолаш, Ленина аІаштІехьаьаа уж тактически принципаш бакхьаьй, дегІайоалаяй, аІаьанй вай укх тІехкьарча ех бІаь шорарча революционни кьовсамий ерригача практика.

Цхьабакъда, къовсамь ерригга формаш Іомаярах, кьовсама легальни формаш легальни йоацарашца аІашагІтоха дарах, цІаьаха дага а долаш мах форма кхьачунца кувша хийча хулгах йолда лоархІаме Ленина тактически положени коммунистически болама ерригача звеньяшка ше ма ярра Іомаьа хьйнай хьелча харц хургйар. Социализмага доалара гІулакха кьовсама ахха маьрша - легальни, парламентски формаш, доржаний кампанешаш тайп-тайпарча реформашкех гІоллара маьрша - парламентски кхьаьш мара бакъ ва деш бода коммунисташ а болаш ба. Кхьча тайпарча къовсама формашта хийчлуш, уж Іомаш бе уж, хІаьта ДІадахача хананшка реакце цунах пкьа сана дукхаза а, пайда ийцаб демократе низашта хІама тохара, чІаьта дІахо йоадча хана а шийна эшшача минота цунах пайда эцара мало ергйолаш а я. Из цхьа машара кхьь мара кхм бац чхаро цхьатара лоархІ реформаш революции, капитализмагара социализмага доалача хана социальни низ тІахьолга аІалла теркаа а дац, цудукьа из шеко йоацаш, реакционно - утопически маІан долаш да.

Революционни переворот, яра декхараш мала а малагІча хьалашка а машара кхьаьаа кьовсале йиш я кхача темах йолча дискуссей цхьайола итогаш ера мел эша бакьнаш хІамя долаш ма вай:

а) дерригача кьаман юкьара политически кризис йолча; нах моттакьа хьайначи болхлой класс керте а болаш дерригача антиимпериалистически, антимонополистически низий чІоагІа классоии союз цар хьаьчни хана;

б) монополистически буржуазе дукьелни моллагІа формаши тайпаш кагдара эшшаш дола низаш халкьий доаладьа долаш долча хана;

в) болхлой класса кулгалиа центре сана, ишта моттигашка а деррига Іаьдаь хьабе долаш бе доалладаш могаш йола болхлой массоии политически организацеш йолаш йолча хана;

г) цу дарда тІа буржуази пачхьалкхен аппарат кагьеча хана. Цхьабакъда, революционни боламе а йхьахьа, дукхача хьалашка бокъонда бола кхерам а хиле аІаотташ йола тенденция — герда низагІа лоаттабеча кьовсама формаш абсолютизаш яра лаваце - экстремистски тенденци, — цу гІа а из къовсам аІаллла доадамболащий готтем, нохе царча бувзама хьакъехьа низа кргйоаца йоакхо ца еш, алхха эксплуататорашкарча цар гоамелахи хаддаиза баьддерзаш латтача революциони уйлай спІгами бІуболарца, сов чеххе партизански отрядаш биваш йоаржадр сана хетабеш ба. ХІаьта цу авангардистско - партизански тІемаша, практика хьаьйехкачох, ерриги демократически, революциони фронт бІарчча хьайщача чІоагІа эшаярга кхоачаьй цкьа сана дукхаза а. ХІана а тІехьа болаш ба витьлеиниски политически концепциеа гІехьа латтараш, турпалаш - революционераши инертни надамаши — арахьара але баларга хьежаш ягІа тоаба. Іилмана дукьаларча цу концепциена дукьалара кьовсам — коммунистий - ленинний лоархІамегІарча декхарех ла.

ХІинзарча классови кьовсамо бакъ а яй, йІаьний а яй болхлой класса цхьоагІонкокх йола ленински положени. Хургдар гуш хайнад Ленина болхлой классах хІакхета доаш дола социальни тІоаваш дердалания дусаре цо хилар. хІаьта заиза дердоаца гІулакх лаьрхІад по кьахьегамхой дукхагІча тІоаниашла политически, идеологически, организационно бувзамаш теаса цхьоагІош еи компартеш Іомалуга а хІаьта ишта шерра политически маневрашк гоаза тактикен долле хоахга а.

Антимонополистически антиимпериалистически гІулакхаш цхьоагІа чакхдалача юкьагІа хьахул ерригга демократически течене аІашагІа а теха йоакхача капитала Іаьдал дІадаккхен социализм бакьаш долаш лоаттабу кьовсам хІако бахьара аьттув болашагІа дола хьалаш Іалашдердола оьалагра политически экономически эргалонаш ее низ кхоачаргболаш йола политически союз хьаьра аьттув болаш йола предпосылкаш. «Цу демократически союзе керттера низ — болхлой класс. — йоах 1969 шера шийнача коммунистически болхлойи партей дунен халкъашта юкьарча Совещание итогови документа тІа. — Уж дагалаттараш кхоачашдара новкъостал ду эгара хьалха тайп - тайпарча формехьа чакхйоахаре, болхлой классен халкъах долча шеррача тІоанашен еза низ болча массови выступленешаш.

ХІаьз монополистически буржуазен халкьах долча шеррача тІоанаштен юкьера аІашдухьалдаш прьилар бахьан долаш тІа дукхагІа бей болхлой класса цхьоагІонхой. ТІа-тІа дукхагІча ахархоша, герода бехача наьха юкьерча тІоашина, интеллигенца, деша багІача хагиркоша шолй естественни бехьча лоархІ болхлой классаа, клетаду, кулгалара дакъа цунга ца хилча чІоагІача приенсо ейн дь йоле капиталистически общество йохаш аІаштІехьдаргдоаццаьа. Цудукьа фонически хьахьлалма кьахьегача беррагача болхлошара болхлой класса союз хьапри чІоагІьаре, хьахле лоллара дакьа кун революционно - эргалонаш яра инициативность лаькъара ларда тІа нийса чакхдаккхарни дукьа лоаттабу кьовсам компартей политически гІулакий керттера дакъа да.

Из декхар кхоачашдалга компартеш аІаштІехьдаоня стратегически ларарам тІа-тІа йІадгагІа цхьана тардара, йиите аьлча машар, демократа, революция, социализм бахьаш долаш лоаттабу кьовсам кьахьегамхой дерригача тІоаний — ахархой, хьехьхаьлашта кьахьегача болхлой, гІулакхерча наьха, кхьчар хІара деннара социальни хьаштеш дифференцированно лоралара цхьана тардара наьхаша. Цу ларда тІа хукхача адамий цхьоагІонний тайп-тайпарча формаша дикача оагІорахьара хьалхе ю. Чили, Цейлоне сана долча мехкий а хІаьта ишта Италие цхьайолча штатей а общественни вахара.

Укх тІехкьарча хахара советскигІа дукха поньсьлаьй политически цхьоагІоний проблема. Чили, Италие, Японие, Финляндие окайхоа цие йолча коммунистски социалистски цхьоагІош политика, бокттаары хаьнаш хьалкхашка тохтаменаш а, керда-керда галамаш кхуаь. ЛоархІамегІара исторически декхараш кхоачашдар дукха лоаттабеча къовсаме демократически политически партей цхьоагІо хиларе даьш Сальвадор дІа, Уругвае, Филиппине, Цейлоне. Из тоамажаш кхоа аьалагІа лоарна хурьш лаьаа цхьаьадаьс деха ба. ХІаьта цул маІан мелегІа да аьлча, из да, шеррача политически ошпаркаша, хьахттерарча боакьаний принципашкара леладеш долча партешта юкьерча гІулакхашка политика нийса чакхьахара гоала Іомаярах дола дош хІана шай ерригача оралла коммунистически партешта хьахашка отташ хиларах.

Цу доалача хІамашка кІоарг а ю, шер а ю болхлой класса революционни эргалонаш яра гІулакхашта кулгалдела пайдами хилера проблема. Нагахьа сана классови кьовсама кулгалдача дакьа лоацаш наІ а лоадаш, шиъ е кхьамот кхм дукхагІа а политически партеш хуле. ТІаккха хьалхе лелаара дикьа компартешка хулга ІалашдулургдаН болхлой классаш кьахьегамхоали долча дукхьхача адамашара коммунистий бувзамаш шердара, Іилманца бакьаьь политика чакхьехара, проблемаш уттаярен кьестахерен дакъе инициатива, чакхйоахача дерригача гІулакхашна организованности целеустремленности, тактике маьрал, хилтий маьлташ лоралара дакъе са ма шоадеш кьовсачал долаша хилара ларда тІа мара.

Опита хьакьоа, компартешта декхар тІа-тІа толамегІа кхоачашдеш хилар. Коммунистически партей авторитет лаккхьааро, кьахьегамхошка долча дукхача адамашта юкье цар аьлин шеррьаьаро, дукхача компартеех деррига хьамин юкьера бІарча политически цхьа низ баро тешал цу цар кулгалдара гІулакхий Ізлман боараш эффективность лакхьйара, интернационализмацури тешаме-ючуи - диалектика аІашарИа историм, общество революционни маІарахьара юкьера хьевади хІара мехка хьаддача - исторически хьалашка творчески чакхдоаь хиларя.

Александр СОБОЛЕВ,
философски Іилмай доктор.
(АПН).

ХЬОКХАМАШ ЛОХ ЦА ДЕШ

ДІаладаД истори хил а цхьа шу — 1971. Дог раьза долаш навкъадаькхар из Назрански районе «Россия» колхоза Ашаханов Сапиюлас кулгалдеш бригада кьахьегамхоша.

Геттара лакха кьахьегама толамаш дахьар цар цу шера. Жийна лоархІаш Іоахарий кхедара бригадашта юкъе кьожача кхе хьалхара моттиг хьаькар цу бригада коллективо. ХІаьта районе жа лелаеча бІаь пхит бригадана юкъе царех дакхагІа хьокхамаш кхьа кхоь бригада марам. Бригаде гІоаза пеналагІа 704 Іахьар хьаьъоастабе бизача 696 дика хьал дола, тоабеина Іахьар хьаьъоастабир цар.

ХІара бІаь жийна тІехьара кьахьоаттабеар юкъера лаьрхІача 139 Іахьар хилар.

Цу толаме торо хилийтар КПСС XXIV съезда сийна аІанйха хинна декхараш кхоачашдарна соагІа тІехкхоачашде а.

Толамца кходмашар бригада коллективо тха декхарех ва пачхьалкхенга докхарех социалистически декхар а. ХІара жийна тІера плане 5,2 йолча 6 килограмм тха дахкар царг. ХІаьта пачхьалкхенна дІаделар социалистически декхарах соагІа ялх бІаь хилограмм биткьа хьоаса бола тха. ДІадахача шера бригада коллективо бакьахача толама лакха мах бир колхоза правлене. Ашаханов Сапиюлас, цул гІончашта Межиев Іабдулаьаа Ашаханов Сулейманаш, Гагуева Аймханова дакбаз соагІа кьаьхача продукцех деагІачун соагІа ворхІ бІаь сом ахча бІаьнкьо Іаьхарш балар.

Ала хІана дац, дакхча чакхьаьнача хІаьа хьайоадай керда аІаштІехьдаь гІулакх пятилетка Сапиюла кулгалдеча бригада коллектива. ХІаьта дІала йодача хана а дахьа толамаш лох а цо деш кьахьегага лар.

Социалистически декхар тІайийнад цар хериньта тІехьара Іоахарий кхедара пятилетка план дикъ шера кхоачашъяйя цхьан шийна тІара доакхха тха хІара шере ала толаграммаш лох ца дев.

Шоай декхар, дош кьайбоах лаьрхІаш кхьнар кьахьегамо гІулакхашца чоагІаду. Жерта тІехьера Іоахарий хьаьъоастаде, Іул аІамагІдоллачуй тІехьагІа ма юкьеребаьаннабац цамогаш хинна а кхаьдола бехкен долаш.

ХІана мах хьежаш эттача дешошка ара доажаду жІуша же. Цу гІулакхо торо хулийт доахьара хкомбе, цул соагІа шалхоа миной доаьа а ду жий.

Йоакхха теркам тІабахийтаб бригада жІуша лай дахкаргдолча ханага кийчо яра. Цхьа хІама дисадац бегтаа ца доахкхоц, цийчо цу еш Кхо дІадаьнка, бІоахьаь, кІона латт хохара, тенлик. Іахарий шоаа лоеваша чудоттарзгара лаьрхІа клеткаш яьй. кІир тезай чуьхен ерай, ерриги жаьш хургйола инвентарь тоаь етта хьакьалургйолча метте дІаоттаьй.

Долаш да жалхьта гаьна боашеш Іалачдаь шиъ-ех шера йийаш тоьйргдола хоакьар а.

— Мал шийна хинча тхо хьераш дах Іонел, хеттама шоаладьагІча хувамех, — йоаь Ашаханов Сапиюлас.

М. ХАМАТХАНОВ.

ТРАНСПОРТНИКАШ ДАГАБУВЛ

[illegible]жахь Грознерча Н. К. Крупске цIерагIча культура Дворце хилар Нохч-ГIалгIайн автотранспортин управлене профсоюзно - бохамео активе собрани. 1971 шера автотранспортин управлене предприятей коллективаша дIаьхьача толамаш итогех 1972 шера хьалхашка лаьттача декхарех лаьца доклад йир транспортин управлене начальника И. П. Алешенкос. ДIадахача шера доккхий бехктохкамаш декхараш хьалхашка латтар тха управлене транспортникашта, — аьлар цо.—Цхьабакъда, тхьшар кхо па деш къахьийтаьча цар кхочашдир уж. Халкъа боахама муха дIа-юха бахьара шера задани 102,6 проценти пассажираш дIа-юха кхуьлара задани 100,4 проценти кхочашъяьй. Уж толамаш доахача къьистта дика къахьегарна белгалбаьлар Грознески автокомбината, автотранспортин предприяте, Наурски автотранспортин предприяте, МалгIабика автотранспортин предприяте, кхыча организацей транспортникаш. Шера план хапал дуккха хьалха кхочаш а еш планал совгIа цар дIа-юха дихьар эзараш тоннаш халкъа боахама мохьаш, дIа-юха бигар итташ эзараш пассажираш. Еррита автотранспортин управлени хьайнцача дикка тоаденнал деррига техннко - экономически хьоккамаш а.

Цхьабакъда, уж толамаш кхы а дикагIа хила йиш яр, нагахь сайна автоуправленена чуйоагIача цхьайолча транспортин предприятей коллективай бадка юкъе цхьадола кхоачамбоацараш ниисдеша деларе. Шера план кхочашъянзар Грознески № 3 йолча пассажирски автотранспортин предприяте, Сунженски автотранспортин предприяте, кхыча коллективаша. Царна дукха ванчахьалкхен декхар тIадисар.

Масала, Грознески № 1 йолча пассажирски автотранспортин предприяте, кхоьлагIча пассажирски автотранспортин предприяте дIадахача шера автопаркаш лерттIа пайда ийца бац. Цига каст-каста рейсагIа ара ца ийлаш юе автобусаш, е рейсагIа яха еш автобусни тIехьайол. Кхи а когIа лел на гIулакх Грознески № 3 йолча пассажирски автотранспортин коллективе. ХIара дийнахьа балха ара ца йолаш итташ легкови таксеш юс. Цудуьа чIоагIа эсала да цар производственни технико - экономически хьокхамаш.

Транспортин организацей балха тIа чIоагIа IатIкъаш гIулакх да балха араьнцна транспорт каст-каста йолар бахьан долаш балха тIера юклар. 1971 шера дерригабалха араьнцнача транспортах 30 процент балха тIера цьнна техически еха хилар бахьан долаш. Еха хилар бахьан долаш къоьстта дукха автобусаш балха тIера лела цхьоалагIча пассажирски автотранспортин предприяте, лоха а пассажирашта гIулакх дара культура. Уж а кхьдола а кхоачамбоацараш чIоагIа IатIкъ пассажираш дIа-юха кхуьлара, халкъа боахама мухь дIа-юха кхахьара.

Автотранспортин управлене предприятей къахьегама толамаш тоадера дукха мероприятеш чакхъьхар дIададахача шера, аьлар докладчика. Керда 13 маршрут хьайийлай. Из бахьан долаш автопаркагIа пайда эцара коэффициент 1970 шера хиннача 7,16 лакхьалар пхьайолча предприятешка 1971 шера. Автобоахамий болх тоабара доккха ловкъоста дир керда машенаш, дукха пассажираш дIа-юха кхуьла автобусаш тайп-тайпарча автотранспортин предприятешка лоцамярах а.

Пачахьалкхен лаам тIенна социалистически декхараш кхочашлара хьовсам лоаттабеш транспортникашта шера социалистически яхь йоржамй коммунистически къахьегама сийлен цIи яккхара. Цох доакха барехт даьнна. ХIаваьльа коммунистически къахьегама сийлен цIи левеш я автотранспортин управлене предприятешта чуйоагIа ворх автоколонна, 20 бригада, хIаьта коммунистически къахьегама ударник яха сийлен цIи леоеш ва 1500 транспортник. Царех кхо бIаь сого дIадахача шера пхьоалагIча октябре ден- ухх шера чотах болх баьб.

ДIахо докладчика дийцар транспортникий болх тоабара, цар жилищно - бытовой хьалаш тоадара, кхиснуй кхоачамбоацараш дIададахара де деларехь 1972 шера хьалхашка латтача декхарехи.

Прениех эгара хьалха къамаьл дир Грознески автотранспортин предприяте директора нов. Сафронова. Халкъа боахама мохьаш дуккагIа дIа-юха бахьара, финансови хьоккамаш тоадара дуккхача резервех пайда ийцар оаха дIадахача шера, аьлар цо. Из бахьан долаш дерригача техникоэкономически хьокхамий шера план дикка тIехкхочашйир тха предприяте. Къахьегама овсарле дуккха сихагIа дегIнихар болхлой алапел. Из иштта лале а тIера водителаш юкъера аьрхIача ша алапи 180 сом хилар. Прогулаш еш хинна болхлой 1967 шера эпи-пароз 8-ъза кIеингбелар.

Шоай толамех, нийсаденнача кхоачамбоацарех, уж дIадахаро де дизарех, хьалхашка латтача декхарех дийцар Нохч-ГIалгIайн автотранспортин управлене начальника заместителa нов. Петрова, Грознески автокомбината месткома председатела нов. Колоскьмева, МалгIабика автотранспортин предприяте водителa нов. Мещерякова, Сунженски автотранспортин предприяте директора нов. Мирошниченкос, Нохч-ГIалгIайн Министрий Совета председатела заместитела нов. Сисальникова, Назрановски автотранспортин предприяте медника нов. Борзова, № 1436 йолча автоколонн хертторча инженера нов. Некрасова, Грознески № 2 йолча пассажирски автотранспортин предприяте директора нов. Строева, № 1 йолча пассажирски автотранспортин предприяте директора нов. Аушева.

Цул тIехьагIа Нохч-ГIалгIайн профсоюзно - бохама актива собрание дакъа лацараша массова раьза а волаш тIайийдар пятилетка плани ухх шера задании хапал хьалха кхочашъяра дола социалистически декхараш.

Б. КОСТОЕВ.

ПРОФСОЮЗИЙ СИЙЛЕН ДЕКХАР

[illegible]стедоалар... Доккхар ... совгIа тIа); дуккех карбамидни хвесане нерийцп дIайоаккхаш йола установка сайна а кхыйола а промышленни объекташ хьалъьйоахилга. Мехкдаьтта доакхча, из чакхдоакхча болхлой, химикаш боахама кулгалхой беккагIа во Iалаш бу хилазза иргйоанача, инструментана, бедаица, материалаца, тилхаш болхлой къахьегам лорабара правилаш нормаш, шоай хаццахьа я: ях яхаш санитарно-бытовой помещенеш, хьмдараш дац.

«Малгобекнефть» маьхдаьттех гаам йоаккхача управлене болхлой вIашагIкхийттача промысловой профсоюзни комитета председателa нов. Т. А. Тибоева ше къамел дир айхар социалистически яхь вIашттIехьаьхккара опыт, дIайоазийтар маьхкдаьттех газ йоаккхаш беча болха опыт бригадаша вIашш йоазийтам хилар, яхь доатташ, яхь итогаш кхе хьалха уж дIа-юха бахе вIаца карагI дьнакарашка хьожаш хилар, белгалдоах кхоачамбоацараш, вIашш хьехамаш ду къахьегама хьакъехьа, иштта ду цар промыслайн пехийн коллективаша тIанйна декхараш иштта кхоачашлу хьожача хана а.

Цул совгIа, — аьлар Тибоева,— во повкъостал ду производства резерваш лахарган царех пайда эцарган общественни хьажара а. Дукха хIама дац болхлой кийчбеш а юха кхийчбеш а. Дукхьа дIадахача шера шоай совзал лакхйир 470 болхлочоп гIуллакхерча сагов. Болхлоашта юкъе беш бола кхетама болх а бинбалийтап пахе, — аьлар ший къамаьл чакхдоалаш Тебоева.

ДIадахача шера «Ново-Грозненский» совхоза коллективо дахача къахьегама толамех дийцар цу боахама болхлой профсоюзни комитета председателa нов. Шахидова. Цо дийцар дуьл, шура, кхыйола продукташ йоахаш а уж пачхахьалкхенга йохкаш а совхоза болхлоша дахьача толамех. ХьатIадоагIача шера лакха хьувкъам баккхара, къьостта ялат хьувкъадара (гектара тIара 25 центнер) кийчо еш беча балхах, профсоюзий XV-ча съезда мабоагIара накъбахара совхоза болхлоша еча кийчонах дийцар цо. Пятилетка хьалхарча шера квартала планал совгIа 20 процент шура яккха а из пачхахьалкхенга йохка а. хIанта иштта дукх дакха а дохка а совхоза болхлоша декхараш тIайийцал. Цар иштта 1 марта тIакхочаш юртбоахама машенаштах инвентерах еш йоал ремонт йистеяккха а лерхI.

Облсовпрофа критика еш къамаьл дир № 2 йолча теплоэлектроцентрала цехкома председателa нов. Грищенкос.

Цо дика йоашхаш дийцар социалистически яхь вIашттIехьаккхара участкай, сменай, цехий опыт. Оратора иштта дийцар газ латташ хилара салоIача Грозненски шагIа бака кхы раьза боацаш хилара а.

Доклад кхоача юкъе дакъа лаьцар «Гойтински» совхоза директора Социалистически Къахьегама Турпала нов. Катирмасова, хладокомбината болхлочо нов. Вор. ..., республика увахIано лоряра министра нов. Инлербиева, Грознески автотранспортин предприяте водитела нов. Хасинкова, кхычар.

Конференце балха юкъе дакъа лоацаш хилар КПСС Нохч-ГIалгIайн обкома хьалхара секретарь нов. С. С. Апряткин.

Дийнача дешай хьакъехьара решени тIайийцар конференце.

Облсовпрофа керда состав ревизионни комиссии хержар. Пленума хьалхарча организационни заседание облсовпрофа председателa хержар нов. О. С. Беляев, секретарала П. Е. Семицкий, Х. Х. Хаматханови.

Лейнефельдера (округ Эрфурт) комбинат цу тайпарчарна юкъе эгара хIанзарчарех йола предприяте я Германски Демократически Республике. 3100 болхлочо (шортторча дакъа кхалнах) дукхагIдар советски боамбех дахча тIехдиначе таьца IаламIю ГДР текстильни промышленность. Истоа тIа тасса гиташ, покрывалаш, гардинаш, бархьаш, искусственни цIокий хьара йола шортта материал я цар продукци.

АДН—ТАСС сурт.

СПОРТ

НАЬК ДЕ IОМАЛУ КАГИРХОЙ

Ховш да Грозне наьк деш хьайле бассейн йоацилга. Цудуьа вай торолерча спортсменашта чIоагIа накъайоал искусственни хьисане чура хий хIоахдеш йола Грозненски гарнизона довзо тIара бассейн.

Бассейна гобьякха доа уьл, температура шолал итт градусал тIехйоал, хIаьта бассейна тIа спортсменаш иштта мара бIарга на гуш Iи а хьаьуханц. Бассейна чу факультатавни занятеш еш бар мехкдаьтта институте студенташ. Институте преподавателa спорта мастерала кандидата П. С. Водопьянова хугал а деш шоай спортнеш говзал лакхъеш бIаь гаргга студент ва цу бассейна чу занятеш еш. Грознески гарнизона бассейна чу иштта занятеш чакхйоахаш ба Нохч-ГIалгIайн университете физвоспитане факультета, педагогически училища студенташ а, горолерча юкъерча дукхача школай дешархой а.

— Лакхарча классе спортсменаш тха хьалашка кийчберга хьача бакъдац, — йоал республика спорткомитета инструктора В. М. Максимова, — цхьабакъда наьк дара спорт ... бе гIерт тхо. ХIаьта пох гIулакх а хул.

Физкультурни спортех республикански комитета общественни хьисане вIашагIъелдий наьк дерий спортивни школа. Ах шу совгIа ха я из школа болх беш йола, Бераша занятеш чакхйоахаш ба тренераш П. Водопьянов, В. Максимов, Р. Арзуманянц. БIаь совгIа кагирхо ва наьк дара секцешка Iомалуш. Дукха ха йоацаш дакъа лаьцар цар города хилача хьалхара моттиг яккхара йолча яхьашка. Цу яхьаша хьахьеккхар наьк дара техника дика карарабьараш дукха бола.

— ХьатIахулча бетта, — йоал тренера Максимов Василе, — Шахты, Краснодар яхача городашка хургйолча Къулбехьен России зональни яхьашка дакъа лоацаргда тха школаш, цул тIехьагIа дешархой шийтталагIча Еррига юкъя спартакиаде гIоргба. Тхо гIерт тхоай спортивни база хьалашка — Грознески гарнизона хьайийлача бассейна хьалашка — тхоай наь дIа мел кхоачар кьовсача спортсменашта дала.

М. РАШИДОВ.

КЕПАЙОАЗОН ЦIАГIА ДIАЧУБАХАВ

Города Читана юкъе хьаьгьалнай ворхIазза вIаштIаргаьь кепайоазон цIен здани. Цу чу цо дIачуьнар деадаь «Забайкальский рабочий» яхача газета редакце. Цхьа ... дIальцай «Комсомолец Забайкалья» яхача вагирхой газета коллективо.

Кепайоазон цIенна лалла хьаьгьаь йолаш латт полиграфически комбинат. Фотоаьлеграфаца кхухьаргьа укхазa «Правда», «Известия», «Сельская жизнь», «Комсомольская правда», кхыча центральни газетий матрицаш. Москвачашна кхоачача хана централни газетий керда номераш кхоачаргьа забайкальцашка а.

(ТАСС корр.).

Дешархошта знанеши кхетами балара

Дерригача советски наьха уйла тIаерзаь я КПСС XXIV съезда решенеш толлаца кхочашъяра. Уж кхочашъяра тIагIертта къахьегаш ба МалгIабикa райсна школай хьехархой а. Цар тIайийнад СССР вIашагIъеллий Нохч-ГIалгIайн АССР хьахиннен 50 шу дизара хетадьь декхараш. Дукха къахьег цар дешархошта кхетами знанеши ялара гIулакх тоадара.

ХIана, Iан каникулаш чакх а яьнна, дешархой шо-шоай школашка махабаьхкача хана вай майрра дуьцa йиш я дIадахача дешара шера хьалхарча ах шера дахьача толамех. МалагIаш да уж? Эгара хертторачарех лархIа дезаь цхьаккха а бар тIера ца доалаш дешархой контингент дешара шу дIадолалуча хана махкалара йисар. Цу гIулакхо хьалдерх цхьоалагIча классашка деша дахьа бераш бархIалагIча классашка кхаччалча цхьаккха а тIера ца доалийташ хьалоалавеш тхьа къахьегама тIанйна декхар школай педагогически коллективашa кхочашдеш хилар. Шерагара шерага лакхлу цхьоалагIча классашка деша дахьа бераш бархIалагIча классашка кхачара процент. ХIаьта хIанз из цифра 85 процентага дIакхачт. Ухх дешара шера хьалхарча ах шера школашкара дIайийна бераш шо-шоай школашка деша хоэшарах кийлленеш кхай тайп-тайпарча школашкара.

Дешархошта дешара кхетеш балара хьаькъехьа геттара дика хьашьйтад ухх дешара шера № 6 йолча, № 13 йолча бархI шерарча, № 15 йолча Юкъерча - Ачалхорча школай хьехархой коллективаша. Дешархой дешарах кхетам хилара процент геттара лакха я цу школашка. Вешта аьнча 96—97 процент я. Цул совгIа хIара школагIа зола дешархо кхеи тIехдиккой дешаш ва.

Цу тайпара толамаш дакха торе хилий хьехархоша шоай болх тIехкина вIаштIехьбаккхарах. Венна опыта лакха квалификаца йолча хьехархошa пайда ца эцаш йитан дешархошта кхетами знанеши дала шоай хьаланна пайдане хургйола цхьаккха а метод. Цу школай хьехархой коллективашa дика кхетаду Устав кхоачашдаьна дархоьна педагогически документ хилар. Пухуьа хадданеш кIоаргача кхетамеш кхоачашбо цар педагогически Устава еррига боггонаш. Цар вIаштIаьльдех школашка Iомадеш долча дерригача Iилмах дешархошта кIоарга знанеш аа, Iилмаш довзарна, дешархой бераш совбаккха, творчески уйла е бераш Iоалане, коммунистически кхетами мировоззрении йолаш дешархой кхебе.

Урокашка берашца болх барах кхоачамбаи вай белгахьыча школай хьехархоша. ХIара класса кулгалхочо уьттаз дешархошна тайп-тайпарча предметех класса йоаца занятеш чакхъахара планаш. Цу планашка хьежна хIара предмета хьехархочо вIаштIехьйоакк дешархошца кхы тIа а йолх бара гIулакх. Цу гIулакхо торо хулийт хIара дешархочо кIоарггача уйлашца кхети на еш урокагIа Iоамаь цхьаккха а тема ца йита.

Хьехархоша воагIа а дагIаш иштта доархIане леаргI, аа алара, дешархошта коммунистически кхетам балара гIулакх. Цу хьаькъехьа а дика ка йоал вар. Цу школашка вIашагI а кха болх беш я тайп-тайпара бархI клубаш, кружокаш, лекториш. Каст-каста чакхйоах тематически сийреваш, беседаш, диспуташ. ... еш ер. Уж еррига мероприятеш хетаь я дешархой кхетамза вай хана хила йиш йоаца гIулакхаш ца хилийтара ... ца тешаш, къахьегам безаш, Даьхенпара безам болияха бевлаш уж кхебара, йоапца аьнча — коммунистически общество тьанхоллаш бола саг кхеара.

Уж дерригаш а дика гIулакх я. Баккьа, из дац тха районе еррингача школашка цу тайпара дика гIулакхаш ма кхиара. Дукха я районе берашта дешархой дешарах кхетам хилара процент лоха йолаш а. Цу тайпарча школашка дукха да цхьан классе шоллагIча шера деша чулуса бераш. Балла партийни, советски органий, берий даьй-ненаьй повкъостала тха гIерт кийсахуш дола цу тайпара кхоачамбоацараш дIеидаь дIалаха.

ХIана тха районе школашка чакхйоаккхаш я предметни олимпиадий хьалхара тур. Кийчо еш ба хьехархой дешархошта юкъа ахханара оздоровительни бола лерттIа чакхдаккхара а. Йоацца аьнча, тха школай педагогически коллективаш хьинаро къахьегам я КПСС XXIV съезда решенеш кхоачашъяра.

Э. ЦIЧОЕВ,
МалгIабица Гороно заведующи.

Редактор М. К. ЛЬЯНОВ.

Доазол дехьара

ТИЙШАЧА БАЛХИЙ БЮРО

НЬЮ-ЙОРК, 18 январь. (ТАСС). ФБР къайлагIара агент хиннача Роберт Уолла къамаьл даьд цу американски охранка къайлагIара гIуллакхаш хьагуча а доахаш. «Нью-Йорк таймс» яхача газета еппача интервью тIа Уолла хьалхайкадаьд ФБР-о Вашингтонерча кхыча мехкий посольствашка телефонашца деча къамаьлашка ладувгIанай хIаьта иштта дуккхача антивоенни, негритянски, студенчески организацешка тийшача балха гIулакхаш леладеш хилар.

Уолла яхачох, ФБР лертторча декхарех цаI сенах латт аьлча, из латт, дуккхача аьрдехьарча организацешка цIуп юкъебехкаре цар гIулакхаш вIашттIехьдахара йоаькарле яхаи. Масала, 1969 шера ФБР-о цхьак негритянски организацегара долчоах харц письмо дахьийтад Вьетнамерча тIема духьаларча протесте массови демонстраце Вашингтоно кийчъяра йолча Комитетага. Тоадаь кулг кIал тIеолла ладьача письмо тIа йоазар, Вашингтоно бахача негрошка болча наха демонстрацена юкъе дакъа лоацаргдац, нагахьа сайна организационни комитето 20 эзар доллар ца лой.

ФБР-о иштта кIал кулг доацаш письмош дахьийтад «Студенташ — демократически обществона тIехьа» яхача организацешка ... цхьайолча организацена чухьа ... къовсам хьовбар духьа.

Уолла дийцар, «тийша болх вIашагIбекха центр» я аьнна хотеш дегабуаш беш йола Вашингтонера «Политика Iомарна институт» яха либеральни исследовательски организаци зувлача шийна ФБР-о тIа иштта дилладар. Уолла бахьа тохкаьнца цхьакхха тайна результат енияцо а, ФБР кхыболча агенташа кхы а дукха на аьоккхай на организацешка эуаш.

Уолла дах мукIарал доашхалор оаш шийна аьнна «Нью-Йорк таймс» корреспонденташа ФБР-ага декар дича, хьалххагIо а гуш кхыа ма хилара, цхьанна а тайпара из де тиснаш кумиа.

Куба къахьегама толамаш

ГАВАНА, 18 январь. ТАСС корр. В. Глебос хьахойт: Доккхий къахьегама толамаш дахьа чакхдаьккхар хIадаха шу городе Нуэвитасе (Камагуэй яха провинци) азотнотуксаш удобренеш еш йола фабрика хьалъеш йолча гIишлошъеча - монтажни бригада. Шин миллион песо мах бола доккхий балхаш а дах плановни заданеш тIехкхочашйир цо. Иштта толам бахкихабац цхьанна а шера мехка хаикъа боахама тайп-тайпарча участкашка болх беча гIишлошъерий - монтажникий отрядех цхьанне а.

Иштта доккхий хIамаш дахьар бригаза 1770 члена къахьегама овсарле хьакхьера хIара шина шоаш кха ца беш къовсам лоаттабарах, производственни нормаш йизза а хьада а кхочашаш тIехкхочаш ар бахьан долаш, шIенхаштта къахьегама хишинлиш лелаьрах, профессиональни, юкъарча образоване. культура боараш каддаза лакхбеш къовсам лоаттабарах. Бригада эхар совгIа вола саг шоай квалификаци лакхъеча курсашка деша вагIа.

КIарцхал долча аьшксаьрга чухьнахьа

ДУБЛИН, 18 январь. (ТАСС). Лондондерра графства къилбаседе «Магиллиган» яха керда концентрацион лагерь хьайийлла чIоагIа эгIазбахаб Англе баха нах.

Къилбаседа Ирланде эгара йоккхагIйолча оппозиционни парте, социалистически парте лидера Фитта аьлар керда концлагерь хьаяр тоаш да гIожача низал репрессивни законодательствой повкъосталца Къилбаседа Ирланде проблема тIема хьаьнца къовстае лерхIача Лондонеш Белфастеи тахапарча политикаца.

Социал - демократически лейбористски партегара волча Къилбаседа Ирланде парламента члена А. Купера къамаьл дир кхина духьал бовлара нах тIехьеслаш. «Магиллиганa» гонахьа техача кIарцхалаш долча аьшка сауьрго хьахьокх аьлар цо иза-Iотъеча бараи законагIа доаца гIулакхаш дараи духьал къовсам лоаттабеш мел нах чуволла правительство дагахилар. Лондонеш Белфастеи, белгалдаьккхар А. Купера, «кхетадац къаза Iадаикш дара политикаца, кабахтенаших концлагераш хьхара решина Къилбаседа Ирланде лоIаи бозбаургбоацаш хилар».

«Магиллиган» яха концлагерь хьаяро тешал ду, яхаш язду «Сонди индепендент» яхача дублински газето. «Къилбаседа Ирланде проблема къоастаяра духьа нах лувцилгеи интернированних мара кхыдар де могаргдоацаш правительство хилара».

Ольстере лувцаш бола нах духьа хилаца дувзадена да Магиллигане керда кабакте хьаяр.

Мехкдаьтта доаллача Мелхбуэн - Сургутени моттиго болх бе йоалоинай низ бола сепарационни установки. Деннеи бийоанаи цо чакхйоаких мавоаки эзар тоннш мехкдаьтта. Мехкдаьтта анана тоео йиш кийтйтай установка.

И. САПОЖКОВА сурт.
ТАСС фотохроника.

ТЕЛЕВИДЕНИ

18 январь

9.00 — Передачай программа. 9.05 — Керданараш. 9.40 — Дешархошта. «Пионераш мутIераш болх». 10.15 — ЗIанинта творгеш. «Скупой рыцарь» яхача а «Моцарти Сальери» яхача а Пушкина произведенех йола фильм-спектакль. 11.30 — Халкъа долча беркате. 12.00 — Гланка произведенешцара концерт. 12.45 — Вай лоалахой. Миниатюрий телевизионни театра спектакль. 13.30 — «Камера хьига». Документальний телевизионни фильм. 14.00 — Керданараш. 17.00 — Дешархошта. «Смуглые ствотики». 18.00 — Яьлхьалха латтабеш болх (гIалгIай меттала). 18.10 — Телевизионни керданараш (нохчий, эрсий меттала). 18.30 — Киножурнал. 18.40 — Халкъа творчество. Турпала иллешцара патриотизма (нохчий меттала). 19.00 — Миллионий ленински университет. Партех йола беседа. Профсоюза доарпIош лакхбелара хьакъехьа КПСС XXIV съезд. 19.30 — Дунен халкъашта юкъера обозрени. 19.45 — «Король Лир» яха художественни фильм. ШоллагIа серия. 20.55 — Передачей программа. 21.00 — «Хаж». Информационни программа. 21.30 — Композитор Новиковна авторски концерт. 23.35 — Керданараш.

19 январь

9.30 — Передачай программа. 9.35 — Керданараш. 9.40 — Берашта. «ДоттагIаш дола бераш». 10.10 — «Революцен доналой» яха художественни фильм. 11.00 — Пятилетка шоллагIа шу. Митишинско машенаш яьача заводе коллективах бола телевизионни очерк. 12.20 — Чайковский. ЯлхлагIа симфони. ДIалоьш Ленинградски филармоне симфонически оркестро. 13.10 — Керданараш. 17.10 — Передачай программа. 17.15 — Концерт. 17.30 — Дешархошта фильм. 18.25 — Телевизионни керданараш (гIалгIай, эрсий меттала). 18.45 — Хоамаш. реклама. 18.50 — Киножурнал. 19.00 — Вайнахски литературни мастерски, Айсханов Шамсудин (гIалгIай меттала). 19.20 — «Наьна дой» яха художественни фильм. 21.00 — «Хаж». Информационни программа. 21.30 — Театрах дола дувцараш. Монологи искусства. Передачи дIаьшу Абалкина. 22.25 — Симфонически концерт. 23.30 — Спортивни передача.

ХАОТТАМ

Тахан республике гIоллен Грозней кIезиг-дукха морхаш а йолаш, йоачаш а йоацаш, гIийло мух а хьйхаш ха хила а фегара температура республике гIолла 14—19 Грозне 16—17 градус шелал йолаш хила а терлу. ДIахорча шин дени шин буси кIезиг-дукха морхаш а йолаш, йоачаш а йоацаш, гIийло мух а хьекхаш ха хила а фегара температура бийсашка 21 январе 25—30, 22 январе 19—24, деношка 8—13 градус шелал йолаш хила а терлу.

МЕТЕОСТАНЦИ.

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный-51, 364051, Ленина улица, 11 (3-гIа этаж). Телефонаш: редактора — 3-44-00; редактора заим.— 3-30-11; бехктохкама секретаря — 3-34-38; партийни вахари, культурах, промышленностех отделий — 3-42-30; шура боахама отделе — 3-42-38; письмай отделен бухгалтерен — 2-00-71.

«Грозненский рабочий» издательства типографи. Революци проспект 7/84.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный-51, 364051, ул. Ленина, 11 (3 этаж). Телефоны: редактора—3-44-00; зам. редактора—3-30-11; ответственного секретаря—3-34-38; отделов партийной жизни культуры и промышленности — 3-42-30; отдела сельского хозяйства 3-42-38; отдела писем и бухгалтерии — 2-00-71.

Типография из-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции 7/84.

СФ0515. Заказ № 371.